

Indholdsfortegnelse for bilag

1 Godkendelse af referat	2
Bilag 1: RMM 210318	2
2 Drøftelse af og beslutning om prioritering af midler til faglokaler	7
Bilag 1: Prioritering af midler til faglokaler	7
3 Budget 2019 (HP/OKJ)	14
Bilag 1: Beslutningsmemo tidsplan, mål og budgettemaer i budget 2019-2022 på RMM 4. april	14
Bilag 2: Bilag 1 - Tidsplan for budget 2019	19
Bilag 3: Bilag 2 Politiske tematikker til budget 2019	24
Bilag 4: Bilag 3 - Budgettemaer til følgeskrivelsen	33
Bilag 5: Bilag 4 - Måldel B2019	52
4 Klassedannelsen 2018/19 (OKJ)	55
Bilag 1: Beslutningsmemo - rådmandsmøde	55
Bilag 2: Notat til rådmanden klassedannelsen 2018-19	58
5 Innovationsindsatsen i Børn og Unge i 2018 (HvB)	73
Bilag 1: Rådmandsindstilling innovation 2018	73
Bilag 2: Baggrundsnotat vedr. innovationsindsatsen	78
Bilag 3: Bilag 1_oversigt over indsats og midler	84
6 Forberedelse af Byrådsmøde	87
7 Evt.	87
8 (Lukket)	87

Bilagsforside

Dokument Titel: RMM 210318

Dagsordens titel Godkendelse af referat

Dagsordenspunkt nr 1

Referat

MBU - Rådmandsmøde

Dato: 21. marts 2018
Tid: 09:00 - 11:30
Sted: Grøndalsvej 2, lokale 323
Deltagere: Hans van Binsbergen
Ole Kiil Jacobsen
Henning Mols
Søren Aakjær
Helle Bach Lauridsen
Jan Præstholt
Hardy Pedersen
Thomas Medom Hansen

Afbud:

Fraværende:

Bemærk:

1 Godkendelse af referat

Godkendt.

2 Drøftelse af den nye dagtilbudslov med faglige foreninger med henblik på fælles udmelding (OKJ)

Marianne Gilbert, Jack Hougaard Kristensen, Rikke Slot og Maria Schou deltog.

Punktet var sat på dagsordenen for at give en status på drøftelserne mellem Børn og Unge, FOA og BUPL om den mulige nye dagtilbudslov set i en Aarhus-kontekst og med henblik på at drøfte en fælles udtalelse fra BUPL, FOA og rådmanden.

En studiegruppe bestående af repræsentanter for BUPL, FOA og Pædagogisk Afdeling har siden januar mødtes tre gange. Omdrejningspunktet for møderne er drøftelser af grundlæggende dimensioner i den pædagogiske praksis i lyset af Master for en styrket pædagogisk læreplan, børne- og ungepolitikken samt den nye lov for dagtilbud, herunder den nye pædagogiske ramme for dagtilbud og den forstærkede pædagogiske læreplan. På seneste møde blev udkast til fælles udtalelse drøftet med umiddelbar tilslutning til budskabet.

Rådmanden kvitterede for en god samarbejdsproces og vil gerne være med som afsender på en fælles udtalelse. Rådmanden er også optaget af, hvilke ændringer, som den nye læreplan og dagtilbudspillet kommer til at give i praksis, bl.a. ift. arbejdet med kvalitetsrapporterne. Det blev aftalt at sætte punktet på et nyt rådmandsmøde, når studiegruppen er nået længere i processen (**ansvar OKJ**).

3 Fri-institutioner (OKJ)

Maria Schou deltog.

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på at træffe beslutning om hvorvidt Børn og Unge skal deltage i et forsøg med friinstitutioner.

Regeringen har som led i Sammenhængsreformen den 5. marts 2018 sendt en invitation til alle landets kommuner vedrørende deltagelse i forsøg med etablering af friinstitutioner. Forsøget omfatter bl.a. dagilbudsområdet.

Det er Læring og Udviklings vurdering, at en eventuel deltagelse i forsøget ikke vil bidrage med ny viden til dagtilbuddene i Aarhus Kommune. Tværtimod kan deltagelsen afføde en ekstraopgave i form af dokumentation og afrapportering til projektet, og de deltagende dagtilbud kan risikere at blive afkoblet fra strategiske satsninger som stærkere læringsfællesskaber. Anbefalingen er derfor, at Børn og Unge ikke ansøger om at deltage i forsøget.

Rådmanden var enig i vurderingen og anbefalingen om at takke nej til regeringens invitation blev tiltrådt.

4 Orientering om Naturcenter Sølyst, MOVE og samarbejde med Aarhus Skolesejlad (OKJ)

Maria Schou, Rikke Slot og Thomas Batting deltog.

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på at orientere om det nydannede Naturcenter Sølyst, der er en sammenlægning af UNO Friuftscenter og Natursamarbejdet.

Formålet med sammenlægningen er at styrke faciliteter, funktioner og pædagogiske tilbud for, i endnu højere grad end i dag, målrettet at understøtte omsætningen af børne- og ungepolitikken og det videre arbejde med de faglige strategier.

Daglig leder af Naturcenter Sølyst, Thomas Batting, introducerede rådmanden for ambitionerne for det nye naturcenter og de tilbud, som naturcenteret har og tilbyder til dagtilbud, skoler, fritids- og ungdomstilbuddet og kommunens borgere.

Naturcenteret skal for det første tilbyde indsatser og læringsrum, der understøtter motivation og faglig, personlig og social udvikling for børn i dagtilbud og skole, 0-18 år. For det andet skal centeret formidle ny viden og bidrage til lokal omsætning af den. Det skal understøtte lokal kapacitetsopbygning og kompetenceudvikling af de

fagprofessionelle. For det tredje skal det kunne indgå samarbejde og partnerskaber med mangeartede interessenter og på den måde udvikle viden og indsatser til gavn for børn og unge i Aarhus Kommune.

Maria Schou orienterede afslutningsvist om naturcenterets økonomiske fundament og at man inden for nærmeste fremtid vil gå i dialog med Teknik og Miljø om mulighederne for lokaliteterne på Louisevej.

Det blev aftalt at invitere rådmanden på besøg på Naturcenter Sølyst (**ansvar OKJ**).

5 Elevernes sundhed og trivsel set i forhold til Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017 (OKJ)

May-Britt Kullberg.

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på at præsentere rådmanden for centrale tal for elevernes sundhed og trivsel i Aarhus Kommune sammenlignet med tendenserne på landsniveau.

Sundhedsstyrelsen offentliggjorde den 6. marts Danskernes Sundhed – Den Nationale Sundhedsprofil 2017, der beskriver, hvordan det går med danskernes trivsel, sundhed og sygdom, og hvordan denne har udviklet sig fra 2010 til 2017. Rapporten omhandler borgere på 16 år eller derover.

May-Britt Kullberg gennemgik data omkring mentalt helbred, stress, træthed, søvn, rygning, alkohol, fysisk aktivitet og overvægt. Ligeledes blev indsatser, som der arbejdes med for at styrke elevernes sundhed og trivsel præsenteret.

Orienteringen blev taget til efterretning. Det blev aftalt at orientere Børn og Ungeudvalget om elevernes sundhed og trivsel på udvalgsmødet den 30. maj (**ansvar HvB/OKJ**).

6 Investeringsmodel om alkohol (OKJ)

May-Britt Kullberg.

Punktet var sat på dagsordenen med henblik på en forhåndsorientering om det aktuelle arbejde med en investeringsmodel på alkohol- og rusmiddelområdet.

Konkret er der tale om fire forslag til tiltag, der på forskellige niveauer og skaleringer bidrager til forebyggelse af alkoholproblematikker hos børn, unge og familier:

- 1) Screenings- og behovssamtaler i skolesundhedsplejen – 3. klasse
- 2) Alkoholproblemer i børnefamilier – "Tal om det" i 5. klasse
- 3) Forældrevejledning om rusmidler i udskoling
- 4) Unge og alkohol – dialog i øjenhøjde i udskoling

Sammensætningen af de fire forslag er endnu ikke behandlet i Sundhedsstyregruppen.

Orienteringen blev taget til efterretning. Der lægges som udgangspunkt op til, at det skal være frivilligt for skoler at deltage. Det endelige bud på en investeringsmodel – når den foreligger – vil blive præsenteret på rådmandsmødet

7 Forberedelse af møde i Børn og Unge-udvalget

Drøftet.

8 Evt.

Rådmanden orienterede om et temamøde i byrådet, hvor fokus bl.a. var på om Aarhus Kommunes virksomhedsmodel har brug for en opdatering / revidering.

HP orienterede om status på regnskab og kørsel.

Bilagsforside

Dokument Titel: Prioritering af midler til faglokaler

Dagsordens titel Drøftelse af og beslutning om prioritering af midler til faglokaler

Dagsordenspunkt nr 2

Notat

26. februar 2018

Side 1 af 6

Til	Rådmanden
Til	Drøftelse

Prioritering af midler til faglokaler

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

I forbindelse med vedtagelse af Budget 16 blev det nye skoleudbygningsprogram vedtaget. Programmet indeholder arealprincipper og finansieringsprincipper for skoleudbygning. Skoleudbygningsprogrammet indeholder udelukkende finansiering til udbygning af klassernes hjemområder (klasselokaler) og SFO-kapacitet. Alle øvrige udbygningsbehov, som er elevafhængigt, skal byrådet særskilt bevilge penge til. Øvrigt areal er faglokaler, fælles læringsareal, herunder FU med lokalefællesskaber, toiletter, garderober og faciliteter til det pædagogiske personale. Hvert år i forbindelse med opgørelse af udbygningsbehov til hjemområder og SFO-kapacitet opgøres behovet for de øvrige arealer undtagen fælles læringsareal og garderober, som vil komme med, når programmet opdateres.

Behovet i 2017 kan ses i tabel 1.

Tabel 1 Anlægsbehov i mio. kr.

Areal	Anlægsbehov
Naturfag	49,8
Billedkunst	16,0
Madkundskab	11,0
Musik	66,5
Håndværk og design	34,7
Idræt	141,6
Personalefaciliteter	13,9
Toiletter	35,7
Fælles læringsareal, herunder lokalefællesskaber med FU, behovet ikke opgjort	
Elevgarderober, behovet ikke opgjort	
I alt	369,2

Med Budget 2018 har Byrådet i 2020-21 afsat 20 mio. kr. til faglokaler. *"Skoleudbygningsprogrammet finansierer almindelige klasselokaler og SFO-lokaler men ikke faglokaler, som der er mangel på i de aarhusianske folkeskoler. Især er der mangel på naturfagslokaler. Forligspartierne har derfor*

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Planlægningsafdelingen

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Telefon: 93 89 00 79
Direkte telefon: 30 71 56 68

Direkte e-mail:
lvol@aarhus.dk

Sag: 17/047726-3
Sagsbehandler:
Lene Vestervang Olsen

afsat 10 mio. kr. til nye faglokaler i hvert af årene 2020 og 2021 svarende til ca. 7 nye faglokaler i alt.”

26. februar 2018
Side 2 af 6

Det foreslås, at de 20 mio. kr. i udgangspunktet prioriteres ud fra samme kriterier, som blev anvendt til udmøntning af midler til nye faglokaler, der blev afsat med Budget 2016 – 2019 i indstillingen *Forslag til prioritering af RULL midlerne*, som byrådet godkendte den 15. september 2016.

Det fremgår af indstillingen, at *Det samlede behov for nye faglokaler er opgjort til en samlet anlægsudgift på 303¹ mio. kr. Behovet er opgjort ud fra ministeriets vejledning om, at belægningen af faglokalerne helst ikke må overstige 75% på grund af skemalægningen.*

Det foreslås, at lokaler til naturfag, musik og idræt prioriteres til de skoler, der har det største behov og en forventet stigning i antal elever.

Denne prioritering understøtter samtidig STEAM-strategien i forhold til det naturvidenskabelige område. STEAM står for Science, TEchnology and Mathematics.

Ovenstående prioriteringskriterier betyder, at Højvangskolen, Viby Skole og Frederiksbjergskole skal prioriteres. På Viby Skole er det ikke muligt at udbygge yderligere². Viby Skole har et igangværende anlægsprojekt, hvor udbygningen sker til det absolut mulige. Frederiksbjergskoles udbygningsbehov anbefales ikke prioriteret af disse midler, som er givet til at tage toppen af behovet for faglokaler på de "gamle" skoler. Frederiksbjergskoles behov foreslås i stedet finansieret af byudviklingsmidler.

Hvis der efterfølgende ses på skolerne med det største behov, så bør Engdalskolen og Tranbjergskolen prioriteres.

Det forudsættes, at skolerne, der bliver prioriteret, får dækket behovet for faglokaler inden for områderne naturfag og musik, og at anlægsarbejdet, så vidt det er muligt, gennemføres sammen med andre anlægsopgaver for at reducere omkostningerne til etablering af byggepladsen.

¹ Anlægsrammen omfatter behovet for faglokaler fratrukket Frederiksbjerg Skoles behov i 2016.

² Viby Skoles kapacitetsbehov er blandt andet begrundet i et antal specialklasser, som søges reduceret på grund af manglende udbygningsmuligheder

26. februar 2018

Side 3 af 6

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

1. Prioriteringskriterierne til faglokaler (naturfag) fastsættes, som angivet nedenfor:
 - de skoler, der er i vækst prioriteres først dernæst prioriteres skoler med størst behov for naturfagslokaler.
 - musiklokaler prioriteres i sammenhæng med udbygning af naturfagslokaler
 - der afsættes ikke midler til idrætsfaciliteter fra disse midler, da det indgår i Budget 2018-21, at idrætsbehov prioriteres af andre midler (byudviklingsmidler ved nye skoler og der er afsat 3 mio. kr. årligt til udmøntning i fællesskab mellem MKB og MBU)

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

Denne prioritering betyder, at der etableres 7 nye faglokaler, hvor de 6 er til naturfag og 1 et til musik.

De prioriterede skoler bliver efter ovenstående følgende:

- Højvangskolen har behov for skoleudbygning, idet skolen på kort sigt skal udbygges med 3 hjemområder. I den forbindelse afsættes faglokalemidler til, at skolen får 1 naturfagslokale til i alt 2,9 mio. kr.
- Tranbjergskolen på Grønløkke Allé har pt. ingen behov for skoleudbygning, men er den skole, der har det største behov for naturfagslokaler. De har behov for 3 naturfagslokaler, for i alt 8,8 mio. kr.
- Engdalskolen har pt. ingen behov for skoleudbygning, men er ligeledes en af de skoler, der har det største behov for faglokaler. De har behov for 2 naturfagslokaler og 1 musik lokale for i alt 8,5 mio. kr.

4. Videre proces og kommunikation

Den foreslåede prioritering udmøntes ved indarbejdelse i indstillinger til byrådet om anlægsbevillinger til de konkrete og allerede planlagte projekter på Engdalskolen og Højvangskolen. Der udarbejdes særskilt indstilling til byrådet vedr. Tranbjergskolen.

5. Konsekvenser for økonomi

Med denne prioritering udmøntes de 20 mio. kr. til nye faglokaler på Højvangskolen, Tranbjergskolen og Engdalskolen, som beskrevet i tabel 2.

Prioriteringen ses i tabel 2.

Tabel 2: Oversigt over den foreslåede prioritering

Skole	Musik	Naturfag	I alt
Højvangskolen		2.928.805	2.928.805
Tranbjergskolen		8.786.414	8.786.414
Engdalskolen	2.659.760	5.857.609	8.517.369
I alt	2.659.760	17.572.828	20.232.588

26. februar 2018
Side 4 af 6

Bilag: Oversigt over behovet og prioriteringen, ses i bilag 1

Bilag 1: Oversigt over behovet og prioriteringen

26. februar 2018
Side 5 af 6

Skolenavn	Musik	Naturfag	Vækst	Prioriteringer
Bakkegårdskolen	2.659.760	-		
Ellevangskolen	2.659.760	-		
Beder Skole	2.659.760	2.928.805		
Elev Skole	2.659.760	-		
Elsted Skole	2.659.760	2.928.805		
Engdalskolen	2.659.760	5.857.609		8.517.369
Tovshøjskolen	-	-		
Gammelgårdskolen		2.928.805		
Sødalskolen	2.659.760	-	Udbygges med 4 fælleslokaler, hvoraf 1 er i nybyggeri, ikke besluttet	
Hasle Skole	-	-		
Bavnehøj Skole	2.659.760	-	Udbygges med 1 fælleslokale i nybyggeri, ikke besluttet	
Holme Skole	-	2.928.805		
Højvangskolen	-	2.928.805	Udbygges med 1 fælleslokale og 3 undervisningslokaler i eksisterende rammer, ikke besluttet	2.928.805
Katrinebjergskolen	2.659.760	-	Udbygges med 4 undervisningslokaler og 2 fælleslokaler i nybyggeri, ikke besluttet	
Kragelundskolen	2.659.760	-	Udbygges med 3 undervisningslokaler og 1 fælleslokale i nybyggeri, ikke besluttet	
Lisbjergskolen	2.659.760	-	Udbygges til 3 spor, under behandling	
Læssøesgades Skole	2.659.760			
Malling Skole	2.659.760	-	Udbygges med 2 fælleslokaler, hvor 1 er i nybyggeri, ikke besluttet	
Møllevangskolen	2.659.760	-	Udbygges med 3 fælleslokaler, ikke besluttet	
Mårslet Skole	-	2.928.805		
Frederiksberg Skole	2.659.760	2.928.805	Udbygges med 5 fælleslokaler, ikke besluttet	

26. februar 2018
Side 6 af 6

Risskov Skole		-		
Rosenvangskolen	2.659.760	-		
Rundhøjskolen	-	-		
Sabro-Korsvejskolen	2.659.760	-		
Samsøgades Skole	2.659.760	-	Udbygges med 2 fælles-lokaler, ikke besluttet	
Skovvangskolen		-		
Skødstrup Skole	-	-		
Skåde Skole		-		
Solbjergskolen	2.659.760	-		
Strandskolen	2.659.760	-	Udbygges med 1 undervisningslokale, ikke besluttet	
Sølystskolen	-	2.928.805		
Søndervangskolen	-	-		
Tilst Skole	2.659.760	-		
Hårup Skole	-	2.928.805	Er besluttet at bygge som overgangsordning til Nye Skole.	
Tranbjergskolen T	2.659.760	-		
Vestergårdskolen	-	2.928.805		
Viby Skole	-	2.928.805	Udbygges i aktuelt projekt med undervisningslokaler	Er udbygget til max.
Virupskolen		-		
Vorrevangskolen				
Åby Skole				
Næshøjskolen	2.659.760	-		
Skæring Skole	2.659.760	-		
Ellekærskolen	-	2.928.805		
Skjoldhøjskolen	2.659.760	-		
Lystrup Skole	-	-		
Tranbjergskolen G	-	8.786.414		8.786.414
I alt	66.493.990	49.789.680		20.232.588

Bilagsforside

Dokument Titel:	Beslutningsmemo tidsplan, mål og budgettemaer i budget 2019-2022 på RMM 4. april
Dagsordens titel	Budget 2019 (HP/OKJ)
Dagsordenspunkt nr	3

Beslutningsmemo

22. marts 2018
Side 1 af 4

Emne **Tidsplan, mål og temaer i budget 2019-2022**
Til Rådmandsmøde

BØRN OG UNGE
Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Ole Kiil Jacobsen og Hardy Pedersen har sat forslaget på dagsordenen med henblik på en drøftelse af Børn og Unges budget 2019-2022, og herunder forberedelse af oplæg for Børn og Unge-udvalget.

Forslaget blev drøftet i chefgruppen d. 22. marts og fremlægges på rådmandsmødet for at aftale proces for og indhold i budgettet.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Forslaget består af tre punkter, der hver vedrører sin del af budgetprocessen. For hvert del punkt fremgår en kort beskrivelse herunder med beslutningspunkter indeholdt i hver beskrivelse. Beskrivelserne foldes ud i de vedlagte bilag.

De tre punkter er:

- A. Budgetprocessen (tidsplan og politiske temaer)
(herunder bilag 1 og 2)
- B. Børn og Unges budgettemaer til følgeskrivelsen
(herunder bilag 3)
- C. Eventuelle justeringer i mål og fokusområder til budgetredegørelsen
(herunder bilag 4)

Punkt B og C foreslås drøftet i Børn og Unge-udvalget d. 11. april.

Ad A. Budgetprocessen (tidsplan og politiske temaer)

Af bilag 1 fremgår en overordnet tidsplan for budget 2019, og nedenfor (i afsnit 4) fremgår en detaljeret tidsplan frem til aflevering af følgeskrivelse og budgetredegørelse den 15. maj. Der lægges op til udvalgsbehandling af mål, budgettemaer og omprioriteringsmuligheder i to trin på udvalgsmøderne den 11. og 25. april 2018. Der vil være drøftelse med lederforeninger og faglige organisationer i løbet af april. HMU vil blive orienteret den 15. maj.

Beslutningsforslag med rådmandens budgettemaer kan fremsendes til byrådet fra nu af og indtil den 6. august. Der lægges op til i processen for belysningerne af de politiske forslag, at de udarbejdes løbende med henblik på at have så mange som muligt belyst inden sommerferien. Børn og Unge-

Budget og Regnskab
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 12 06

Direkte e-mail:
helar@aarhus.dk

Sag: 18/015433-1
Sagsbehandler:
Birgit Møller
Søren Bang-Kristjansen
Henrik Larsen

udvalget skal orienteres om belysninger af beslutningsforslagene, inden de behandles i Magistraten, og gerne inden de fremsendes til Borgmesterens Afdeling. Den foreløbige liste med beslutningsforslag følger under beslutningspunkterne. Listen er med afsæt i udvalgets drøftelser af kvalitetsrapporterne udvidet med forslag.

22. marts 2018
Side 2 af 4

Det indstilles, at følgende ønskes drøftet i forhold til budgettemaer:

- Hvornår der skal være input klar til beslutningsforslagene om budgettemaerne?
- Hvilken vinkel og strategi skal der være i forhold til kommunikation fra Børn og Unge i forhold til budgettemaerne?
- Vinklen på rådmandens budgettemaer drøftes og listen herunder suppleres eventuelt med flere temaer
- Om Børn og Unge-udvalget skal orienteres mundtligt på udvalgs-mødet den 15. august, eller om de skal have fremsendt udkast til belysninger, inden afleveringen til Borgmesterens Afdeling (det forudsætter, at der inviteres til et ekstraordinært udvalgsmøde)?
- Andre forhold i forhold til budgetprocessen og betjeningen af rådmanden i forhold til budgettet, som skal indarbejdes i tidsplanen?
- At tidsplanen godkendes med de aftalte justeringer.

Rådmandens beslutningsforslag
Normering i daginstitutioner
Styrkelse af fritidspædagogikken i klubberne og de fysiske rammer herfor
To-voksenordning
Sårbare børn og unge
Folkeskolen – reformens indflydelse på økonomien (evt. som baggrund for en beslutning for en analyse af skoleøkonomien frem mod budget 2020)
Integration – børn og unge med dansk som andetsprog
Pædagogisk ledede legepladser
Tidlig rettidig indsats og forebyggelse
Attraktiv udskoling
Eventuelle forslag til temaer
Styrkelse af naturfaglige kompetencer hos børn og unge 0-18 år.
Dannelse og medbestemmelse hos børn og unge
Ghettoudspil/Gentænk

Temaerne uddybes i bilag 2.

Ad B) Børn og Unges budgettemaer til følgeskrivelsen

I budgetprocessen er det i afdelingernes budget – og kun her – at magistratsafdelingerne har mulighed for at pege på forslag som indebærer merudgifter. Børn og unge kan anføre områder med driftsproblemer i følgeskrivelsen. Forud for fremsendelsen skal disse budgetproblemer drøftes i Børn og Unge-udvalget med særligt fokus på interne omprioriteringsmuligheder.

Ved behandlingen af afdelingernes budget i Magistraten er der ligeledes lagt op til en drøftelse af omprioriteringsmuligheder for de fremsendte budgetudfordringer.

22. marts 2018
Side 3 af 4

Børn og Unges forslag til budgettemaer fremgår af oversigten herunder i overskriftsform. I bilag 2 beskrives Børn og Unges forslag til budgettemaer med angivelse af, om forslaget fremsendes med ønske om finansiering eller om det foreslås finansieret internt i Børn og Unge.

- Det ønskes en drøftelse af, hvilke budgettemaer rådmanden ønsker, at Børn og Unge skal anføre i følgeskrivelsen til afdelingernes budget.

Forslag til budgettemaer i følgeskrivelsen
Temaer med udspring i regnskabet
Elevtransport
Mellekommunale betalinger
Privat pasning
AULA
Loke – stærkere læringsfællesskaber
FU-området (forældrebetaling)
Temaer med udspring i udviklingen
Specialundervisning
Digitalisering
Temaer med udspring i budget 2018
Driftsmidler til skolen i Nye
Sikring af arealer til udbygning af skoler og daginstitutioner
Beslutningsgrundlag for at bygge nye skoler sammen med idrætsfaciliteter, herunder finansiering af anlægsudgifter

Temaerne uddybes i bilag 3.

Ad C. Mål og særlige indsatsområder til budgetredegørelsen

Ét af elementerne i det samlede B2019 er de effektmål, organisationen styrer efter. Effektmålene er sat på dagsordenen for at få en tilkendegivelse fra rådmanden vedr. Børn og Unges egne effektmål i B2019. På baggrund af drøftelsen på rådmandsmødet udarbejdes et færdigt forslag, som kan drøftes på udvalgmødet 11/4 2018.

Som det blev besluttet på chefgruppemøde 22. marts er budgettemaerne fremsendt til rådmandsmødet med supplerende refleksioner fra forvaltningen.

- Det indstilles, at det drøftes, hvorvidt budgetmål og indikatorer til belysning af budgetmålene bør videreføres fra B2018 til B2019, som det er foreslået i bilag 4.

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

22. marts 2018

Side 4 af 4

4. Videre proces og kommunikation

Tid	Aktivitet
4. april 2018	Rådmandsmøde <ul style="list-style-type: none">• Godkendelse af tidsplan• Drøftelse af budgettemaer til følgeskrivelsen• Drøftelse af evt. justeringer i mål og fokusområder til budgetredegørelsen• Drøftelse af rådmandens budgettemaer og rådmandens ønske om betjening undervejs• Evt. godkendelse af materiale til byrådsseminaret den 10. april
10. april	Møde med lederforeningerne
11. april 2018	Udvalgsmøde <ul style="list-style-type: none">• Drøftelse af eventuelle justeringer i mål• Præsentation af budgetudfordringer og drøftelse af prioriteringsmuligheder i sammenhæng med effektmålene
18. april 2018	Rådmandsmøde <ul style="list-style-type: none">• Opfølgning på udvalgsmødet den 11. april og forberedelse af udvalgsmødet den 25. april (emner til budgetredegørelse og følgeskrivelse samt rådmandens budgettemaer)
24. april	Møde med BUPL, FOA og ÅLF
25. april 2018	Udvalgsmøde <ul style="list-style-type: none">• Opfølgning efter drøftelserne på mødet den 11. april
3. maj 2018	Chefmøde <ul style="list-style-type: none">• Drøftelse af budgetredegørelse og følgeskrivelse samt rådmandens budgettemaer
9. maj 2018	Evt. rådmandsmøde i forhold til politiske budgettemaer
7.-14. maj 2018	Edoc godkendelse af budgetmateriale ved forvaltningschefer, direktør og rådmand
15. maj 2018	Aflevering af budgetredegørelse og følgeskrivelse til BA
15. maj 2018	Orientering af HMU

Bilag 1 – Tidsplan for budget 2019

Bilag 2 – Politiske tematikker til budget 2019

Bilag 3 – Opsummering og uddybning af budgettemaer til følgeskrivelsen

Bilag 4 – Måldel budget 2019

Bilag 2/5

**Dokument Titel: Bilag 1 - Tidsplan for budget
2019**

Bilag 1: Tidsplan for budget 2019

Tid	Deadlines Blå farve: Deadlines for Børn og Unge Sort farve: Politiske møder, hvortil der skal leveres kommentarer mv. til rådmanden	Chefgruppen Strategigruppen	Rådmanden	Udvalget	HMU, faglige organisationer, lederforeninger mv.	Andre Forældreorganisationer Offentligheden / pressen
Uge 14			4. april Drøftelse af materiale til udvalgsrådet og byrådsseminaret på rådmandsmøde Drøftelse af budgettemaer og politiske proces			
Uge 15	10. april Byrådsseminar: <ul style="list-style-type: none"> Aarhusfortællingen og Aarhusmålene Regnskab 2017 			11. april Drøftelse af effektmålene, fokusområder evt. omprioriteringer og emner til følgeskrivelsen Økonomisk politik	10. april Møde med lederforeningerne	
Uge 16			18. april Opfølgning på udvalgsrådet den 11. april og forberedelse af udvalgsrådet den 25. april (emner til budgetredegørelse og følgeskrivelse samt rådmandens budgettemaer)			
Uge 17				25. april Opfølgning efter drøftelserne på mødet den 11. april	24. april Møde med BUPL, ÅLF og FOA	
Uge 18		3. maj Evt. punkt på chefmøde: Drøftelse af budgetredegørelse og følgeskrivelse samt rådmandens budgettemaer				

Tid	Deadlines Blå farve: Deadlines for Børn og Unge Sort farve: Politiske møder, hvortil der skal leveres kommentarer mv. til rådmanden	Chefgruppen Strategigruppen	Rådmanden	Udvalget	HMU, faglige organisationer, lederfor- eninger mv.	Andre Forældreorgani- sationer Offentligheden / pressen
		Primo maj Opstartsmail til kontor-, pæ- dagogiske og forvaltnings- chefer om belysning af be- slutningsforslag				
Uge 19		9.-14. maj Direktørgodkendelse af bi- drag til budgetredegørelse og følgeskrivelse	9. maj Evt. punkt på rådmandsmø- de: Drøftelse af budgetredegø- relse og følgeskrivelse samt rådmandens budgettemaer 9.-14. maj Godkendelse af bidrag til budgetredegørelse og følge- skrivelse			
Uge 20	15. maj Budgetredegørelse og følgebrev sendes til BA				15. maj Ordinært HMU – orien- tering om, hvad der er sendt frem til budgettet og økonomisk politik	Møde med decen- trale ledere om økonomi mv.
Uge 21						
Uge 22					30. maj Evt. drøftelse af bud- get på møde med BUPL, ÅLF og FOA	
Uge 23	4. juni Magistratsbehandling af afd. budgetforslag					
Uge 24						
Uge 25						
Uge 26		28. juni Evt. status på udarbejdelse af belysninger og evt. god-				

Tid	Deadlines Blå farve: Deadlines for Børn og Unge Sort farve: Politiske møder, hvortil der skal leveres kommentarer mv. til rådmanden	Chefgruppen Strategigruppen	Rådmanden	Udvalget	HMU, faglige organisationer, lederforeninger mv.	Andre Forældreorganisationer Offentligheden / pressen
		kendelse af dem, som er færdige				
Uge 27-31	Sommerferie	Sommerferie	Sommerferie	Sommerferie	Sommerferie	Sommerferie
Uge 32	6. august Frist for partiernes fremsendelse af budgetforslag	6.-10. august Belysning af budgetforslag, inkl. godkendelse af forvaltningschefer 10. august Fremsendes til direktøren og forvaltningschefer i kopi				
Uge 33		13. august Møde med direktør og berørte forvaltningschefer. Fremsendelse til rådmandsmøde	15. august Behandling af belysninger på rådmandsmøde, herunder aftaler om udvalgsbehandling samme dag	15. august Mundtlig orientering om belysning af budgetforslag (alternativt et ekstraordinært udvalgs møde ugen efter, hvis de skal have belysningerne tilsendt)		
Uge 34	24. august Mag. budgetforslag sendes til byrådet 26. august Frist for at aflevere belysninger		22. august Endelig godkendelse af belysninger på rådmandsmøde eller i edoc			
Uge 35	27. august Orienteringsseminar for byrådet	Drøftelse af budget på chefmøde	Drøftelse af budget på rådmandsmøde	29. august Belysninger kan evt. sendes til udvalgs mødet	Evt. ekstraordinært HMU	
Uge 36	3. september Magistraten behandler budgetforslag	Drøftelse af budget på chefmøde	Drøftelse af budget på rådmandsmøde		Evt. punkt på møde med lederforeningerne Evt. møde med BUPL, FOA og ÅLF	
Uge 37	10. september	Drøftelse af budget på	Drøftelse af budget på råd-		11. september	

Tid	Deadlines Blå farve: Deadlines for Børn og Unge Sort farve: Politiske møder, hvortil der skal leveres kommentarer mv. til rådmanden	Chefgruppen Strategigruppen	Rådmanden	Udvalget	HMU, faglige organisationer, lederfor- eninger mv.	Andre Forældreorgani- sationer Offentligheden / pressen
	Fællesmøde mellem Magistraten og Fælles MED 13. september 1. behandling i byrådet 14. september Frist for partierne for at fremsende finansieringsforslag	chefmøde	mandsmøde		Ordinært HMU – orientering om belysninger og BU-vinkler i mag. budgetforslag	
Uge 38	17. september 1. forhandlingsmøde 19. september 1. fællesmøde 20.-21. september 2. forhandlingsmøde	Drøftelse af budget på chefmøde	Drøftelse af budget på rådmandsmøde	19. september Evt. drøftelse af budgetudfordringer med udvalget		
Uge 39		Drøftelse af budget på chefmøde	Drøftelse af budget på rådmandsmøde			
Uge 40	3. oktober 2. fællesmøde					
Uge 41	11. oktober 2. behandling i byrådet					

Bilag 3/5

**Dokument Titel: Bilag 2 Politiske tematikker til
budget 2019**

Bilag 2: Fokusnotat om politiske tematikker til Budget 2019-2022

Med afsæt i det udspil til budgettemaer, som blev drøftet på chefgruppemødet den 22. marts 2018 fremsendes hermed supplerende refleksioner til de politiske tematikker, som er foreslået af rådmanden. Refleksionerne fremsendes med henblik på drøftelse af ønsker til prioritering i de fremadrettede budgetforhandlinger.

Politiske temaer fra rådmanden	Forslag til vinkling af forslaget
Normering i daginstitutioner	<p>Forskning viser, at såvel normering som gruppestørrelse kan have positiv betydning for den interaktion, der foregår mellem børn og personale i dagtilbud. En dansk forskningskortlægning viser blandt andet, at høj normering og mindre grupper giver mulighed for bedre voksen-barn-kontakt og mere sensitive og opmærksomme voksne, der tilbyder flere udviklingsrelevante aktiviteter. Tilsvarende kan normeringen i dagtilbud have betydning for børnenes udvikling af sociale og kognitive kompetencer.</p> <p>Skal øget normering have effekt, er det dog vigtigt, at den knyttes til udvikling af det pædagogiske arbejde og kvaliteten i de aktiviteter, der sættes i værk. Her viser forskning blandt andet, at andelen af uddannede i et dagtilbud er en af de faktorer, der har størst betydning for kvaliteten af det arbejde, der bliver udøvet. Det kommer blandt andet til udtryk via bedre læringsmiljø, mere positiv og støttende adfærd hos pædagogerne og bedre kognitive og sociale kompetencer hos børnene.</p> <p>Flere pædagoger i dagtilbud kan derfor være en god investering.</p>
Styrkelse af fritidspædagogikken i klubberne og de fysiske rammer herfor	<p>En gruppe af unge har udfordringer i skolen med højt fravær, lav trivsel og lavt fagligt niveau. En stor del af disse unge får også udfordringer i overgangen til ungdomsuddannelse.</p> <p>Kvalitetsrapporten viser, at klubberne bidrager positivt til disse unges trivsel. Eksempelvis ved, at unge som ikke trives eller bliver mobbet i skolen får nye venner i klubben. Samtidig har FU en forpligtelse ift. de unge efter de har afsluttet grundskolen.</p>

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Kvalitet og Samarbejde
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 41 85 97 70

Direkte e-mail:
soeba@aarhus.dk

Sag: 18/015398-1
Sagsbehandler:
Søren Bang-Kristjansen
Bjørn Bjorholm
Line Asp Hansen
Jesper Callesen

	<p>Derfor er fritidspædagogikken med klubber og ungemiljøer indenfor FU en vigtig generel forebyggende indsats. Men vi kan også se, at indsatsen i forhold til at nå og inkludere udsatte unge i klubber og ungemiljøer bør styrkes.</p> <p>Som en del af budgetforslaget indgår forslag om en forbedring af de bygningsmæssige rammer på FU området, som sætter de unge i centrum. (jf. beslutning af at flytte klubberne ind på skolerne).</p>
To-voksenordning	<p>36 skoler har i skoleåret 2017/2018 orienteret LU om, at de anvender folkeskolelovens § 16 b. Ordningen bruges i forskellig udstrækning og på forskellige klassetrin fra skole til skole – lige fra én klasse (fx en specialklasse) til størstedelen af klasserne på skolen.</p> <p>Nyere forskning fra Aarhus Universitet viser, at en ekstra voksen i undervisningen kan bidrage til at løfte læringsmiljøet ved at understøtte den faglige udvikling, differentieringsopgaven og inklusionsopgaven. Den positive effekt af to-voksenordninger viser sig dog på forskellig vis og med forskellig styrke, alt efter hvilken sammenhæng de indgår i, og hvilken funktion den ekstra voksne har</p> <p>Økonomien for skolerne og klubberne kan være presset på grund af ordningen, da SFO og Klub skal udvide åbningstider.</p>
Sårbare børn og unge	<p>Som anvist i kvalitetsrapporten for 2017 kan der fortsat ses en markant forskel, når man sammenligner resultaterne for børn og unge i udsatte positioner med resultaterne for den øvrige børne-/ungegruppe – både hvad angår børnenes og de unges trivsel, læring og udvikling. Resultater, der understreger vigtigheden af, at sikre mangfoldige tilbud, som understøtter de særlige behov, børnene og de unge måtte have.</p> <p>Blandt de indsatser, der inden for de seneste år er sat i værk ift. at understøtte visionen om lige muligheder kan nævnes:</p> <ul style="list-style-type: none">- Socialfaglige medarbejdere – Tre socialfaglige medarbejdere fordelt på seks lokaldistrikter med fokus på tidligere identifikation og

	<p>indsats i forhold til børn med sociale vanskeligheder (0-18 år). Finansiering udløber medio 2019.</p> <ul style="list-style-type: none">- ABA – Inklusion af børn med autisme i almindelige dagtilbud og skoler med brug af ABA-metoden. Finansieret til udgangen af 2020.- Back2School - systematisk indsats for at mindske skolefraværet og fremme trivsel hos børn der er ramt af psykiske udfordringer. Finansiering af indsatsen udløber ved udgangen af 2019. <p>Med henblik på fortsat understøttelse af de sårbare børn og unge kan det overvejes, om der skal udvikles yderligere tilbud på området samt om der bør søges finansiering til videreførelse af ovenstående tilbud, såfremt evalueringen af disse peger på en anbefaling herom.</p>
Folkeskolen og reformens betydning på økonomien	<p>Baggrunden for dette tema er den vækst i garantiressourcerne, der har kunnet konstateres de senere år.</p> <p>At garantiressourcerne vokser er intuitivt indlysende. I takt med, at Byrådet implementerer gentagne effektiviseringer, grønthøster og andre reduktioner i beløb per elev skal der flere og flere elever til at finansiere samme lærerindsats. I takt med at ressourcerne bliver mindre, skal der mindre og mindre til, før en skole er "uheldig", får en dårlig klassedannelse og derfor skal have garantiressourcer.</p> <p>Aktuelt er det 25 ud af 45 skoler, der modtager garantiressourcer. Derfor er mulighederne for yderligere grønthøsterbesparelser på normalundervisningsområdet stærkt indskrænket.</p> <p>I budgetforlig 2014 blev det påpeget, at folkeskolereformen kunne presse garantiressourcemodellen.</p> <p>Med afsæt i dette, kan der i budgetforlig 2019 beskrives, at området skal analyseres frem mod budget 2020.</p>
Integration – børn og unge med dansk som andetsprog	<p>Allerede i 0-6-årsalderen ses en betydelig forskel i sprog vurderingsresultater, tandsundhed og overvægt for børnene med dansk som andetsprog sammenlignet med børn med dansk som modersmål.</p>

	<p>Samtidig viser analyser i kvalitetsrapporten for 2017 en tydelig sammenhæng mellem børnenes alder ved start i dagtilbud og deres senere resultater ved sprogscreening før skolestart.</p> <p>Rådmanden har tidligere ønsket en udregning på et nyt initiativ til at imødegå disse udfordringer blandt andet med en fokuseret indsats i form af en ekstra sproglig opmærksomhed og et øget antal besøg fra sundhedsplejen, mens børnene er helt små og i form af en mere målrettet indsats for at sikre børnene og deres familier en stærkere og tidligere tilknytning til dagtilbud. Sidst men ikke mindst kan der jævnfør forskning ligge en betydelig gevinst i at styrke forældrenes handlekompetencer i forhold til at støtte barnets læring i hjemmet. I det nye initiativ er der derfor også et særligt fokus på systematisk vejledningen til børnenes forældre som en del af indsatsen i dagtilbuddene.</p> <p>Formålet med initiativet er at sikre et ekstra boost, mens børnenes er helt små med henblik på at sikre dem et bedre afsæt for deres videre færd i folkeskole, uddannelse og arbejdsliv. For de børn, der ikke når at få del i denne tidlige indsats, er der en række tilbud i skolen som skal sikre barnet/den unge en god start, herunder modtagelsesklasser m.v.</p>
Pædagogisk ledede legepladser	<p>De pædagogiske legepladser udgør et vigtigt fritids-pædagogisk tilbud. Her kan børn og unge på tværs af alder udvikle sig sammen i andre typer af læringsmiljøer end skolerne kan tilbyde. Det kan forslås, at der etableres pædagogiske legepladser i udvalgte områder.</p>
Tidlig rettidig indsats og forebyggelse	<p>Forskning viser, at tidlig og rettidig indsats har stor betydning for børns trivsel, læring og udvikling. Derfor er der gennem de seneste år investeret i en række initiativer med henblik på at styrke de tidlige forebyggende indsatser i Børn og Unge.</p> <p>Blandt de helt tidlige indsatser kan nævnes:</p> <ul style="list-style-type: none">- ADBB – Screening af småbørn for social tilbagevækning.

	<ul style="list-style-type: none">- Familieiværksætterne – Forældreforberedende forløb til par der venter deres første barn. <p>Herudover er der også iværksat en række tiltag med henblik på at sikre en tidligere opsporing og håndtering af bekymringer i forhold til børn i dagtilbudsalderen, herunder:</p> <ul style="list-style-type: none">- Familiegrupper - tilbud til familier med børn i alderen 0-7 år, hvor forældrene har behov for nye perspektiver og redskaber til at forstå deres barn og takle hverdagens konflikter.- Trivselsmøder 0-2 år – tilbud til forældre og personale, som er bekymrede for et barns psykosociale eller kommunikative udvikling. Indsatsen er en videreudvikling af Konsultativt Forum som er målrettet børn i alderen 3-6 år. <p>Sidst men ikke mindst er der iværksat et initiativ med fokus på at øge medarbejdernes viden og kompetencer til at understøtte børnenes og de unges udvikling indenfor såvel faglige som motoriske og sociale kompetencer. Heriblandt kan nævnes:</p> <ul style="list-style-type: none">- Robusthed og vedholdenhed (0-18 år) – Kompetenceudvikling af pædagogiske personale i dagtilbud, skoler og fritids- og ungdomsskoletilbud i forhold til at understøtte børnenes og de unges udvikling af robusthed og vedholdenhed.- Krop og bevægelse 0-6 år – Kompetenceudvikling samt tidlig opsporing og understøttelse af børns motoriske og sansemotoriske udvikling.- Børns tidlige sprog - opbygning af sproglige læringsmiljøer i dagtilbud med fokus interaktionen mellem børn og voksne. <p>Fælles for ovenstående er, at finansieringen af indsatserne udløber ved udgangen af 2019. Det er således en overvejelse værd, om der skal arbejdes for en yderligere finansiering. I regi af den nye dagtilbudslov kan det eksempelvis være relevant at videreføre de tre kompetenceudviklingsindsatser (evt. med hel eller delvis selvfinansiering fra dagtilbuddene) med hen-</p>
--	--

	visning til de krav der stilles i loven vedrørende dagtilbuddenes læringsmiljøer i tilknytning til den pædagogiske læreplan.
Attraktiv udskoling	<p>Der ses en række udfordringer i udskolingens med bl.a. faldende trivsel og stigende fravær, idet for mange elever mister motivationen for læring i udskoling. Udskoling skal blive mere attraktiv for de mange (90%) og blive bedre til at løfte elever, som er særligt udfordrede (10%).</p> <p>For de mange elever (90%) er der brug for nytænkning ift. at styrke elevernes læring, dannelse og motivation i udskoling. Eksempelvis med erhvervsrettede udskolingsforløb (eud8 og eud9), styrket virksomhedssamarbejde, styrkelse af samskabelse med forældre, trivselsforløb ("Kompass-forløb") i klasserne v. Naturcenter Aarhus.</p> <p>For den gruppe af elever, der er mest udfordrede i udskoling (10%), er der behov for målrettede indsatser. Eksempelvis med fortsættelse af virksomhedsfulde indsatser:</p> <p>MOVE (Intensive læringsforløb): Er målrettet elever, der ikke vurderes at opnå 02 i dansk og matematik v. afgangsprøven, så de kan komme ind på en erhvervsuddannelse. 2/3 af de elever, som har været på MOVE forløb består efterfølgende FSA. Samtidig er tilfredsheden med forløbene meget høj hos de unge. Der arbejdes systematisk med overlevering og samarbejde med ansvarlig skole og forældre. (finansiering til MOVE er midlertidig).</p>

Evt. forslag til temaer	Forslag til vinkling af forslaget
Styrkelse af naturfaglige kompetencer hos børn og unge 0-18 år.	<p>En styrkelse af børnenes tekniske og naturvidenskabelige kompetencer vil bl.a. bidrage til at flere unge bliver motiveret for at tage erhvervsuddannelse indenfor de tekniske og naturvidenskabelige fagområder.</p> <p>Fokus vil være på at styrke partnerskaber og kapacitetsopbygning indenfor den science-pædagogiske tilgang i både dagtilbud og skole.</p>

	<p>På 0-6-årsområdet kan der desuden (jf. den nye dagtilbudslove) være relevant med en opmærksomhed på at sikre gode læringsmiljøer til understøttelse af børnenes kendskab til natur og science. Her viser en undersøgelse fra EVA blandt andet, at arbejdet med læreplanstemaet Natur og naturfænomener er stærkt afhængigt af, om der i medarbejdergruppen er en pædagog eller pædagogmedhjælper med interesse for feltet. Samtidig viser midtvejsevalueringen af Børn og Unges eget projekt MIO, at der kan være behov for at styrke medarbejdernes natur og science kompetencer, hvis der skal sikres naturfaglige læringsmiljøer af høj kvalitet til byens børn.</p> <p>På skoleområdet kan der med fordel videreføres en række midlertidige initiativer, der gennemføres i partnerskab med eksterne aktører (FabLab og Coding Class klasser).</p>
Dannelse og medbestemmelse hos børn og unge	<p>Demokrati og medbestemmelse er en vigtig del af formålet med folkeskolen. Børneperspektivet er også et væsentligt element i det nye dagstilbudspil, hvor det bliver indskrevet i formålsparagraffen. I kvalitetsrapporten kan vi dog se, at 45% af eleverne i folkeskolen ikke oplever medbestemmelse i undervisningen.</p> <p>Der er derfor behov for at styrke børne- og elevinddragelsen med fokus på dannelse i både dagtilbud og folkeskolen. Der skal være fokus på det brede dannelsesbegreb, hvor fokus er på at børnene og de unge tilegner sig viden og færdigheder samtidig med at de udvikler en forståelse af sig selv i forhold til sin omverden. Der kan som eksempel, på tværs af dagtilbud og skoler udvikles forløb til pædagoger og lærerne, som kan understøtte medbestemmelse og demokratisk dannelse hos børn og unge.</p>
Ghettoudspil/Gentænk	<p>Der gøres opmærksom på, at der kan udspringe budgettemaer af regeringens ghettoudspil og af gentænkningen af tilbuddene i Aarhus Vest.</p> <p>I regeringens ghettoudspil er der en række forslag, som vil have konsekvenser for børne- og ungeområdet. Tre af forslagene vurderes at medføre flere udgifter:</p>

	<ul style="list-style-type: none">• Obligatorisk dagtilbud skal sikre bedre dansk-kundskaber inden skolestart (forslag 12)• Bedre fordeling i daginstitutioner (forslag 13)• Målrettede sprogrøver i 0. klasse (forslag 14) <p>Derudover vil der i forbindelse med gentænkningen af tilbuddene i Aarhus Vest forventeligt være en række initiativer, som vil medføre flere udgifter.</p>
--	--

Bilag 4/5

**Dokument Titel: Bilag 3 - Budgettemaer til
følgesskrivelsen**

Bilag 3 Beskrivelse af budgettemaer til følgeskrivelsen

Der følger et kort notat om hvert emne efter den indledende opsummering:

23. marts 2018

Side 1 af 18

3a) Elevtransport

Som følge af væsentligt højere priser i det koordinerede kørselsudbud (vedtaget i budget 2015) og et større antal solokørsler end tidligere, har Børn og Unge merudgifter til befording.

Der arbejdes på forskellige måder på at nedbringe udgifterne dels ved at billiggøre kørslerne, dels ved strammere planlægning og endelig ved at nedsætte antallet af solokørsler. Alligevel må det forventes, at der også i 2019 vil være en merudgift til elevtransport i forhold til det nuværende budget.

3b) Mellekommunale betalinger

Set under et har Børn og Unge merudgifter/mindreindtægter på området, der udgøres af betalinger til og fra andre kommuner samt overhead eksempelvis vedr. vedrørende frit skolevalg.

Driftsudfordringerne løses via interne omprioriteringer i Børn og Unge.

3c) Privat pasning

Børn og Unge har en større udgift til pasning af børn i private institutioner og hos private børnepassere (frit valg ordningen) end der kompenseres for fra kassen via Aarhus Kommunes budgetmodeller.

Dette betyder, at disse merudgifter til privat pasning i dag finansieres af midler til den kommunale pasningsordning.

Problemstillingen var en del af følgeskrivelsen i budget 2018, hvor der ikke blev afsat finansiering. Det foreslås derfor fortsat finansieret via interne omprioriteringer, men forsøges løftet ind i en analyse af budgetmodellerne som en del af budget 2020.

AULA (ikke uddybet nedenfor)

Aula er den kommende kommunikationsplatform for 0-18 års området og er en del af Brugerportalsinitiativet. Aarhus Kommune har tilsluttet sig aftalen om samarbejdsplatformen i 2015, hvor KL/KOMBIT på kommunernes vegne står for udbuddet af den fælleskommunale løsning. Finansieringen findes via overskudsmidler og de decentrale budgetter på skoler/FU/Dagtilbud.

3d) Loke – stærkere læringsfællesskaber

En kulturudviklingsproces, som skal udmønte børne- og ungepolitikens visioner. Målet med LOKE SLF er at øge børnene og de unges læring, udvikling og trivsel ved at igangsætte udviklingen af en samarbejdskultur, der kan styrke Børn og Unge som én samlet organisation.

Finansieres i 2019-2021 i en kombination af fondsmidler, opsparing og interne omprioriteringer. For 2022-2024 udestår et finansieringsbehov på 13,2 mio. kr. svarende til 4,4 mio. kr. årligt.

BØRN OG UNGE

Økonomi og Administration
Aarhus Kommune

Budget og Regnskab

Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte telefon: 23 37 12 06

Direkte e-mail:
helar@aarhus.dk

Sag: 18/015433-1
Sagsbehandler:
Henrik Larsen

3e) FU-området (forældrebetaling)

Budgetmæssigt er de forventede indtægter på FU-området sat for højt og der opstår dermed en mindreindtægt på området.

Ud fra princippet om nettobudgettering, er det nødvendigt at reducere udgiftsbudgettet for at holde nettobudgettet i balance når de faktiske indtægter er mindre end det budgetterede.

3f) Specialundervisning

Siden skoleåret 2014/15 er antallet af specialklasseelever steget med 113 elever – en stigning på ca. 14 %. Som en konsekvens af det øgede antal specialklasseelever skal folkeskolerne i skoleåret 2017/18 forventeligt egenfinansiere ca. 15 mio. kr. i specialklassebetalinger, hvilket er en stigning på ca. 7 mio. kr. i forhold til det foregående skoleår (se Figur 2). Såfremt området ikke tilføres finansiering kan det få konsekvenser for eleverne i almenklasserne, da skolerne i højere grad er nødtvunget til at finansiere specialklassebetalinger med midler fra almenområdet.

3g) Digitalisering

Børn og Unges digitaliseringsstrategi har fokus digitaliseringen af den pædagogiske praksis i et samlet 0-18-års perspektiv med henblik på sammenhængende pædagogiske forløb.

På dagtilbudsområdet er der et efterslæb i forhold til digitaliseringsområdet, som hæmmer muligheden for at realisere strategien i et 0-18 års perspektiv. Dagtilbudsområdet står over for en udfordring i at sikre, at der er IT-udstyr til den enkelte medarbejder. Adgangen til kommunalt IT-udstyr gør det fleksibelt og nemt i hverdagen og yderligere sikkert at arbejde med de digitale løsninger. Der er afsat opsparede midler til delvis finansiering af indsatsen.

3h) Driftsmidler til skolen i Nye

I budgetforliget for 2018 hedder det: *"Forligspartierne er endvidere enige om, at Børn og Unge til Afdelingernes Budget næste år fremsender en vurdering af driftsudgifter til skole-, fritids- og idrætsfaciliteter, der ligger udover, hvad der dækkes af budgetmodeller. Forligspartierne er indstillede på at indarbejde beløb til drift fra og med skolens åbning i 2022."*

Såfremt der ikke tilføres midler til de nævnte formål, vil udgifterne blive indarbejdet i budgetterne og vil i sidste ende kunne betyde en mindre tildeling til det pædagogiske personale.

3i) Sikring af arealer til udbygning af skoler og daginstitutioner + Beslutningsgrundlag for at bygge nye skoler sammen med idrætsfaciliteter, herunder finansiering af anlægsudgifter

Frem mod budget 2019 har byrådet bedt om, at Børn og Unge vurderer behovet for nybyggeri af yderligere skoler på baggrund af de langsigtede prognoser for befolkningsudviklingen samtidig med, at der skal sikres arealer til udbygning af skoler og daginstitutioner.

3a) Elevbefordring

Denne temabeskrivelse beskæftiger sig med økonomien i kørselsordningen for den gruppe af elever, der kører med taxa eller minibus og primært består af elever, der går i et specialpædagogiske undervisningstilbud eller tosprogede elever. Kørslen af denne gruppe elever er omfattet af Aarhus Kommunes koordinerede kørselstilbud. I januar 2018 blev befordringen af 980 elever håndteret af det koordinerede kørselstilbud på vegne af Børn og Unge.

Efter folkeskoleloven er det Børn og Unge ansvar, at sikre befordring af elever i grundskolen, der enten har længere vej til skole end nogle fastsatte afstande efter alder, hvor hensynet til elevens sikkerhed i trafikken gør det påkrævet eller de er henvist til en anden skole end distriktsskolen (eksempelvis til et specialpædagogiske undervisningstilbud). Når elever visiteres til kørsel, sker det enten via et buskort, skolebus eller taxa/minibus. I denne sammenhæng er det ikke relevant at se på elever, der tildeles buskort.

Elever, der ydes befordring som følge af afstandskriteriet eller af hensyn til sikkerheden i trafikken, køres oftest med skolebus, mens elever, der er henvist til en anden skole end distriktsskolen oftest kører med taxa eller minibus.

Det koordinerede kørselstilbud har desværre generelt medført stigende udgifter på befordringsområdet. Det gør sig også gældende for Børn og Unges omfattede kørsel.

For kalenderåret 2017 har Børn og unge haft merudgifter til denne type af befordring på godt 25 mio. kr. – svarende til en stigning på godt og vel 50 pct. - sammenlignet med det sidste år før det koordinerede kørselstilbud trådte i kraft. Der er centralt etableret en garantiordning, der i princippet afholder merudgifterne som følge af de stigende udgifter som det koordinerede kørselstilbud har givet. Det forventes at Børn og Unge modtager ca. 21 mio. kr. fra garantiordningen som følge af merudgifterne i 2017.

I efteråret 2016 (august – december) havde Børn og Unge merudgifter på 10 mio. kr. sammenlignet med den samme periode i 2015. Disse merudgifter udløste 7,4 mio. kr. fra garantiordningen til Børn og Unge.

De forudsatte effektiviseringer var baseret på to elementer. Dels var der forudsat en udbudseffekt, der skulle give lavere priser og dels var der forudsat en planlægningseffekt, der skulle give en bedre udnyttelse af vognløbene ved at hjemtage planlægningsopgaven. De førnævnte merudgifter er et klart udtryk for, at der ikke har været de forventede effekter af udbuddet. Det ser særligt ud til, at der merudgifterne kan tilskrives højere priser, mens det er vanskeligere at vurdere i hvor stort omfang de kan tilskrives dårligere planlægning af kørslen.

Der har været en meget stor stigning i prisen pr. tur før og under det koordinerede kørselstilbud. I januar 2018 var prisen pr. tur for Børn og Unge på 253 kr. for kørsel til specialpædagogiske undervisningstilbud. Til sammenligning var prisen pr. tur for elever i specialklasser¹ på 130 kr. i januar 2016. Altså tæt på en fordobling af prisen på kørsel til specialklasser.

Sideløbende med disse prisstigninger har der været en stigning i aktiviteten. Antallet af elever i specialpædagogiske undervisningstilbud steget med ca. 5 pct. fra 1.217 elever i 2014 til 1.275 elever i 2017. Derforuden er antallet af elever der kører soloture også steget. Set i forhold til den samlede kørsel (i september 2017) udgør soloture godt 11 pct. af alle kørsler.

¹ Elever i specialklasser udgør ca. 2/3 af eleverne i specialpædagogiske undervisningstilbud.

Udviklingen i henholdsvis antallet af elever i specialpædagogiske undervisningstilbud og antallet af soloture kan forklare en del af Børn og Unges stigende udgifter til befordring, men den største forklarende faktor i udgiftsstigningen er de markant højere priser.

Målt på prisen pr. tur har der været en lille stigning fra efteråret 2016 til januar 2018, men der er et håb om, at en del af merudgifterne kan tilskrives startvanskeligheder i den nye model.

Der må fortsat forventes betydelige merudgifter til kørselsordningen i de kommende år selvom Kørselskontoret arbejder på bedre priser og bedre planlægning og Børn og Unge arbejder på færre solokørsler.

Det vil i forbindelse med budget 2019 blive drøftet, hvordan garantiordningen videreføres men uanset dette, vil der være en merudgift i Børn og Unge, der eventuelt helt eller delvist må forsøges reduceret ved et ændret serviceniveau.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

Som en del af budgetforlig 2015-2018 blev det besluttet at lave et fælles udbud af befordringsområdet i samarbejde med Midttrafik. For Børn og Unge trådte det fælles udbud i kraft fra august 2016 og som en del af udbuddet blev planlægningsopgaven hjemtaget. Der blev forudsat effektiviseringer på 5,8 mio. kr. årligt i kommunen som følge af udbuddet, hvoraf Børn og Unges andel udgør 3,1 mio. kr. Som en del af budgetforliget blev der etableret en garantiordning til at dække, såfremt de forudsatte effektiviseringer ikke kunne opnås gennem det fælles udbud. Effektiviseringer som følge af udbuddet er sidenhen blevet rullet tilbage.

Den del af Børn og Unges kørsel, der indgår i det fælles udbud vedrører primært befordring af elever til specialundervisningstilbud i henholdsvis specialklasser og specialskoler og sker efter folkeskolelovens § 26.

Området var indtil 2011 ikke-styrbart, men er fra 2012 styrbart (nu decentraliseret).

Relevante data, økonomi og nøgletal:

Sammenligning af Børn og Unges udgifter før og under det koordinerede kørselstilbud (Beløb i mio. kr.)					
Udgifter under det koordinerede kørselstilbud	Udgifter før det koordinerede kørselstilbud	Merudgift	Merudgift i procent	Kompensation	Merudgift for Børn og Unge efter kompensation
Aug. – dec. 2016	Aug. - dec. 2015				
32,8	22,8	10	44 %	-7,4	2,6
2017	Aug. 2015 – juli 2016				
74,8	49,4	25,4	52 %	-21	4,4

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Der arbejdes på forskellige måder på at nedbringe udgifterne dels ved at billiggøre kørslerne, dels ved strammere planlægning og endelig ved at nedsætte antallet af solokørsler. Alligevel må det forventes, at der også i 2019 vil være en merudgift til elevtransport i forhold til det nuværende budget.

3b) Mellemkommunale betalinger, overhead og socialpædagogiske fripladser i SFO

I Børn og unge findes på de centrale afsnit tre poster vedrørende mellemkommunale betalinger, overhead betalinger og socialpædagogiske fripladser på SFO.

De mellemkommunale betalinger udgøres af betalinger til og fra andre kommuner vedrørende frit skolevalg samt børn der undervises på specialskolerne. Området omfatter ikke udgifter til undervisning af anbragte børn, idet disse afholdes på det ikke-decentraliserede område.

Overhead udgøres af betalinger fra andre kommuner vedrørende børn indenfor det specialiserede socialområde. Området var indtil 2011 ikke-styrbart, men er fra 2012 styrbart (nu decentraliseret).

Socialpædagogiske fripladser i SFO bevilges af MSB, men finansieres af MBU.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

Området er som udgangspunkt reguleret via takst aftaler eller lovfæstede regler. Der ligger således faste takster for såvel mellemkommunale betalinger og overhead, som Aarhus Kommune følger.

Socialpædagogiske fripladser bevilges af MSB.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

I nedenstående tabel ses regnskabsresultatet på området fra 2014 til 2017. Et minus betyder, at der har været underskud dvs. en merudgift/mindreindtægt.

Løbende priser, 1.000 kr. (- = merudgift)	2014	2015	2016	2017
Mellemkommunale betalinger	-4.402	-3.903	-2.995	-1.957
Overhead	-4.496	-5.192	-4.938	-5.629
Soc.pæd. friplads, SFO	198	553	813	1.071
I alt	-8.700	-8.542	-7.120	-6.515

Som det fremgår er der en budgetudfordring på 6,5-7 mio. kr.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Området ligger hos Pladsanvisningen/elevadministrationen. Det vurderes ikke, at der findes handlemuligheder indenfor Pladsanvisningens budgetområde, der kan løse budgetudfordringen.

De nødvendige midler til området for at bringe budget og forbrug i balance, finansieres inden for Børn og Unge ramme.

3c) Vækst i private pasningstilbud på førskoleområdet

Børn og Unge har en større udgift til pasning af børn i private institutioner og hos private børnepassere (frit valg ordningen) end der kompenseres for fra kassen via Aarhus Kommunes budgetmodeller. Dette betyder, at disse merudgifter i dag finansieres af midler til den kommunale pasningsordning

Det skyldes, at de private pasningstilbud på driftssiden er dyrere for Børn og Unge end kommunale dagtilbud, da den takst tilbuddene får, er højere end den regulering Børn og Unge får fra kassen.

Merudgiften i Børn og Unge modsvares stort set af, at private tilbud anlægsmæssigt er billigere end de kommunale, da kommunen ikke skal opføre en ny bygning eller vedligeholde denne. Denne besparelse forbliver dog i kommunekassen, idet den optræder som et mindre træk på kommunens fælles anlægsudgifter og mindre behov for bevilling af vedligeholdelsesmidler.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

Byrådet forholdt sig til økonomien ved privatinstitutioner i 2008. Dengang blev det besluttet, at Børn og Unge skulle holde merudgifterne inden for egen ramme, men at vi kunne vende tilbage til Byrådet, hvis de økonomiske forhold udmøntede sig på en måde, der belastede Børn og Unges økonomi.

Som en konsekvens af den stigende efterspørgsel efter private pasningstilbud blev budgetudfordringen derfor løftet i foråret 2017 i forbindelse med afdelingernes budget for 2018-2021. Problemstillingen blev imidlertid ikke løst med budgetforliget for 2018-2021.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

Vi har i løbet af de senere år set en vækst i antallet af børn indskrevet i private pasningstilbud. Tabellerne nedenfor viser hhv. antal indskrevne i 2017 og forskellen mellem enhedsbeløbene i budgetmodellen og tilskuddet til de private tilbud.

Antal indskrevne i private pasningstilbud i regnskab 2017:

	Private institutioner		Private børnepassere	
	0-2-årige	3-5-årige	0-2-årige	3-5-årige
Antal indskrevne i R2017	113	375	201	17

Forskel ml. enhedsbeløb i budgetmodellen og tilskud til de private tilbud:

	Private institutioner		Private børnepassere	
	0-2-årige	3-5-årige	0-2-årige	3-5-årige
Tilskud til private tilbud	111.047	54.853	66.921	37.151
Tildeling fra budgetmodel til MBU	98.826	46.267	58.691	35.062
Forskel	-12.222	-8.586	-8.230	-2.088
Forskel i pct. af budgetmodelbeløb	-12,40%	-18,60%	-14,00%	-6,00%

Baseret på forudsætningerne fra budgetmodellen for 2018-2021 og antal indskrevne i regnskab 2017 har Børn og Unge en årlig merudgift til privat pasning på ca. 6,3 mio. kr.

Ift. privatinstitutionerne medfører hvert ekstra vuggestuebarn en merudgift på ca. 12.222 kr. pr. år. For et ekstra børnehavebarn er det tilsvarende beløb ca. 8.586 kr. Merudgiften på privatinstitutioner har følgende tre årsager:

- De private institutioner tildeles et tilskud som en kompensation for, at de skal købe/opføre/afskrive/leje en bygning til deres pasningstilbud. For de kommunale tilbud er dette anlægsfinansieret.
- De private institutioner får desuden tildelt et beløb til administration, hvilket medfører øgede udgifter ved stigende efterspørgsel. I den kommunale pasningsordning må vi håndtere flere børn indenfor uændrede administrative ressourcer.
- Endelig får de private institutioner tildelt gennemsnitsudgiften ved flere pladser, hvorimod en stigende efterspørgsel efter de kommunale tilbud udløser marginaludgiften via budgetmodellerne.

Hidtil har vi finansieret pladsvæksten på området ved at tage midler fra de kommunale tilbud og bruge dem på de private. Samtidigt har kassen haft en stor besparelse på anlægssiden.

Det er værd at bemærke, at vi grundet lovgivningen på området ikke kan sige nej til at give tilskud til de private institutioner eller påvirke tilskuddets størrelse givet de driftsudgifter vi afholder på de kommunale tilbud.

Ift. de private børnepassere indeholder budgetmodellerne et enhedsbeløb vedrørende frit valg. For et vuggestuebarn har vi en merudgift på ca. 8.230 kr. Modsat sparer kassen 40.000 kr. i forhold til driftsudgiften på en vuggestueplads samtidig med, at der er færre udgifter til fripladser og anlæg.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Ift. privatinstitutionerne kan der peges på en af følgende løsningsmuligheder:

- Området gøres ikke-decentraliseret parallelt til, hvordan vi håndterer privatskoler. Udfordringen er dog, at der ikke er interesse for at udvide det ikke decentraliserede driftsområde.
- Et mere realistisk forslag er, at der oprettes et nyt enhedsbeløb med den faktiske udgift for Børn og Unge i budgetmodellerne samtidig med at det nuværende budget hæves.

Ift. frit valg ordningen kunne en løsning være, at det allerede indarbejdede budget hæves samtidig med, at enhedsbeløbet i budgetmodellen hæves til vores udgiftsniveau.

3d) LOKE Stærkere Læringsfællesskaber 0-18 år

LOKE Stærkere Læringsfællesskaber 0-18 år (LOKE SLF) er den kulturudviklingsproces, som skal udmønte børne- og ungepolitikens visioner. Målet med LOKE SLF er at øge børnene og de unges læring, udvikling og trivsel. Det skal realiseres ved, at LOKE SLF igangsætter udviklingen af en samarbejdskultur, der kan styrke Børn og Unge som én samlet organisation.

Udviklingen af samarbejds-kulturen sker gennem etableringen af professionelle læringsfællesskaber (PLF), i Børn og Unge kaldet stærkere læringsfællesskaber (SLF). Et professionelt læringsfællesskab betegner en gruppe af fagfolk (et team, stue, afdeling m.fl.), som lægger vægt på forskningsbaseret viden, bruger lokale data og gør en kollektiv indsats for at forbedre børnene og de unges progression gennem fælles undersøgelser af, refleksioner over og afprøvning i praksis.

Ved at udvikle stærkere læringsfællesskaber i hele Børn og Unge vil vi skabe de bedste rammer og betingelser for, at alle medarbejdere og ledere hele tiden kan lære af hinanden og udvikle sig sammen. Det skal fremme en samarbejds-kultur, hvor der arbejdes tæt i den daglige praksis og skabes fælles læring. På den baggrund skal alle medarbejdere og ledere løbende evaluere og justere deres praksis, med afsæt i professionel viden og egne data om børnene, for derved at styrke *alle* børn og unges læring og trivsel.

LOKE SLF er således ikke et projekt eller et program med en slutdato. Det er ønsket om over tid at skabe varige forandringer i måden, vi samarbejder og en fælles forpligtigelse på, at de mål, som byrådet og Børn og Unge er enige om er vigtige, også bliver nået.

LOKE SLF er ledelsesbåret. Det betyder, at ansvaret for udviklingen og forankringen af samarbejds-kulturen ligger i ledelseslinjen fra den enkelte lokale leder til områdechef og forvaltningschef. Kompetenceudvikling af ledelsen på alle niveauer skal gøre den i stand til at stå i spidsen for LOKE SLF.

Fra skoleåret 2019/20 begynder aktiviteterne blandt medarbejderne. De lokale aktiviteter foregår i den lokale enhed med to årlige workshop og etablering af SLF-teams/øvebaner for alle medarbejdere. Arbejdet med udviklingen af stærkere læringsfællesskaber foregår med lokalt afsæt, fordi læringsfællesskabet i dagtilbud-det, skolen eller fritidstilbuddet drejer sig om de konkrete børn og unge, som medarbejderne og lederne allerede samarbejder om at gøre så dygtige, som de kan.

Til at bistå ledelsen i udviklingen og forankringen af LOKE SLF projektansættes der fra januar 2019 til 2021 20 SLF-konsulenter. SLF-konsulenterne skal facilitere den lokale kapacitetsopbygning bl.a. i form af kompetenceudviklingen af alt det pædagogiske personale og "sidemandsoplæring" af lokale ressourcepersoner, så de lokale enheder på sigt kan fortsætte udviklingen og forankringen. 10 af SLF-konsulenterne finansieres af A. P. Møller Fonden (jf. nedenfor).

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

LOKE Stærkere Læringsfællesskaber er besluttet på Rådmandsmøde den 14. december 2016, som Børn og Unges svar på udmøntningen af børne- og ungepolitikken i hele organisationen og samtidig også visionen i 'Stærkere Fællesskaber'.

Baggrunden for beslutningen er bl.a. de erfaringer som ledere og medarbejdere i skoler, dagtilbud og fritids-området allerede har gjort sig omkring professionelle læringsfællesskaber og etablering af team- og gruppe-samarbejde mhp. en styrkelse af fælles praksis lokalt og i områderne. Særligt projektet 'Professionelle Læringsfællesskaber – som drivkraft for elevernes læring og trivsel' (PLF1), der har været i gang fra 2015-2017 i område Horsensvej og Grenåvej Øst, finansieret af A. P. Møller Fonden, har givet nogle gode erfaringer og resultater. Samtidig har projektet skabt en bred interesse fra andre dagtilbud og skoler for også at komme i gang med at arbejde med professionelle læringsfællesskaber.

LOKE SLF er også den naturlige udvidelse og fortsættelse af Børn og Unges ledelsesprogram LOKE (Ledelse, Organisation, Kommunikation og Effekt) til også at involvere hele medarbejderniveauet. Deraf også navnet LOKE Stærkere Læringsfællesskaber, men hvor LOKE nu står for Læring, Organisation, Kollaboration og Effekt. Derudover er LOKE SLF baseret på forskningen og den teoretiske viden om professionelle læringsfællesskaber.

LOKE Stærkere Læringsfællesskaber 0-18 år er løbende udviklet og besluttet i en inddragende proces og i løbende dialoger med faglige organisationer, lederforeninger, ledere og medarbejdere.

Chefgruppen fungerer som programledelse for LOKE SLF, mens styregruppen består af forvaltningschefer, kontorchefer, områdechefer og de faglige organisationer og lederforeninger.

Børn og Unge udvalget blev præsenteret for LOKE SLF i december 2017, hvor ÅLF, BUPL og FOA sammen med forvaltningen fremlagde indholdet i LOKE SLF.

Udviklingen og effekten af stærkere læringsfællesskaber for medarbejdere, ledere, børnene og de unge følges tæt med afsæt i de lokale kvalitetssamtaler og i de efterfølgende lokale udviklingsplaner (LUP). Dette vil indgå som del af kvalitetsrapporteringen til byrådet hvert andet år. Derudover arbejdes der på at tilknytte evaluering og følgeforskning til LOKE SLF.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

LOKE SLF involverer alle ledere og medarbejdere i Børn og Unge dvs. i alt ca. 14.000 medarbejdere fra dagtilbud, skoler, fritidsområdet og fælles funktionerne, og dermed ca. 65.000 børn og unge.

LOKE Stærkere Læringsfællesskaber 0-18 år forventes at koste 51,8 mio. kr. for perioden 2019-2021. Hertil kommer yderligere 13,2 mio. kr. til SLF-konsulenter i perioden 2022-2024. Budgettet inkluderer ikke de almindelige udgifter og deltagerbetaling ved fx fælles ledelseskonferencer og områdevisse lederseminar samt medgået tid. Det har været et styrende designprincip i LOKE SLF, at så mange kompetence-udviklingsaktiviteter som muligt afvikles praksisnært og i eksisterende mødefora; medarbejderteams, ledergrupper, på fælles pædagogiske dage m.v.

Børn og Unge har modtaget 23,8 mio. kr. fra A. P. Møller Fonden til støtte til den del af LOKE SLF, der vedrører skoleområdet. Med støtten fra A. P. Møller Fonden på 23,8 mio. kr. skal Børn og Unge medfinansiere LOKE SLF for perioden 2019–2021 med 28 mio. kr. Der er i forbindelse med Regnskab 2016 afsat 17 mio. kr. til formålet. Der skal derfor i de kommende år findes yderligere finansiering på 11 mio. kr.

Derudover har Børn og Unge besluttet i perioden 2022-2024 hvert år at afsætte otte årsværk til SLF-konsulenter til fortsat at understøtte de lokale enheder med at forankre den styrkede samarbejdskultur. Udgiften til den fortsatte forankring i den treårige periode forventes at blive 13,2 mio. kr., som der skal findes yderligere finansiering til.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Der fremstår et ikke anvist finansieringsbehov i 2019-21 på 11 mio. kr. Finansieringsbehovet løses inden for rammen i MBU.

For den videre fastholdelse og forankring af SLF fra 2022-24, fremstår et ikke anvist finansieringsbehov på kr. 13,2 mio. kr. Denne finansiering skal der tages stilling til senest ved budgetforhandlingerne for 2022.

3e) Ubalance i budget på FU-området - UngiAarhus

I forhold til Aarhus Kommunes fritids- og ungdomsklubområde er der et budgetproblem, idet der budgetteres med større forældrebetalingssindtægter end der realiseres. Udgiftsbudgettet ligger hos UngiAarhus og indtægtsbudgettet er placeret centralt i MBU. Den aktuelle difference skønnes til ca. 2,5 mio. kr. om året.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

En analyse foretaget af Budget og Regnskab viser, at der i hvert fald siden 2013 været en ubalance på området for forældrebetaling til UngiAarhus.

Byrådet har som forudsætning for budgettet på FU – området haft, at budgetrammen er uafhængig af indtægtssiden, senest ved den udmeldte ramme for 2015 i forlængelse af forlig på FU-området 9. april 2014. Begrundelsen har været at bevare fokus på børn og unge uanset indtægtspåvirkningen for medlemsantallet. UngiAarhus skal have fat i de rigtige børn/unge – og ikke nødvendigvis de mange.

Indtægtsforventningen er dog indgået som element ved fastlæggelse af budgetrammen. I forhold til det realiserede indtægtsgrundlag er nettobudgetrammen for forliget i 2014 ca. 2,5 mio. kr. for højt. Da Børn og Unge er underlagt det generelle princip i Aarhus Kommune om nettobudgettering, skal mindreindtægter finansieres, ved tilførsel af midler udefra, ved forøgelse af indtægter eller ved reduktion i udgiftssiden.

Underskuddet skyldes ikke et merforbrug i UngiAarhus, da tildelingsprincippet hidtil har været en fast ramme til UngiAarhus,

Relevante data, økonomi og nøgletal:

UngiAarhus Klub/Legepladsbudget 2018 udgør i alt ca. 118,4 mio. kr. Indtægtsbudgettet for 2018 udgør ca. 40 mio. kr. Det er således 2,5 mio. kr. for højt. Ved en finansiering via taksten på fritidsklubområdet vil den andrage anslået 40 kr. pr. måned i 11 måneder for 4. – 6. klasse (Udgangspunkt: Indmeldte pr. 1.3. 2018)

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Der kan peges på flg. interne handlemuligheder:

1. Budgettet til UngiAarhus **tilføres** 2,5 mio. kr. med virkning fra 1. januar 2019. Midlerne anvendes til at reducere det budgetterede indtægtsbudget i Pladsanvisningen på FU-området/**UngiAarhus**.
2. Indtægtsbudgettet forbedres ved stigning i forældrebetalingen.
3. Budgettet til UngiAarhus **reduceres** med 2,5 mio. kr. med virkning fra 1. januar 2019.
4. Indtægterne for 2018 følges op mod budgetudmeldingen i december og danner baggrund for den budgetramme, som kan udmeldes. Tildelingen til UngiAarhus afstemmes således med det estimerede indtægtsgrundlag fra 2019 på baggrund af 2018.

For alle modeller gælder, at der fremover indføres en intern reguleringsmodel, der sikrer overensstemmelse mellem faktiske forældrebetalingssindtægter og tildelingen til UngiAarhus. Dette sker ved regnskabsårets udgang med efterfølgende op/nedskrivning af i det følgende budgetår. Indtægtsforudsætningerne følges dog løbende over året i forbindelse med terminerne for forventet regnskab.

Såfremt en model med indtægtsregulering besluttet, skal det bemærkes at beslutningen afviger fra den tidligere byrådsbeslutning, hvor budgetrammen er uafhængig af indtægtssiden.

3f) Øget pres på specialundervisningsområdet

Baggrunden for nærværende temabeskrivelse er det aktuelle pres på specialundervisningsområdet, hvor antallet af elever, der visiteres til et specialpædagogisk undervisningstilbud er steget markant de seneste år.

Børn hvis udvikling kræver særlige hensyn eller støtte kan modtage undervisning i en specialklasse eller på specialskole. I Aarhus Kommune har størsteparten af børnene, der modtager specialundervisning i specialklasse eller specialskole anderledes livsvilkår i form af et erkendt handicap såsom en diagnose inden for autismspektret og/eller fysiske og psykiske handicap.

I Aarhus Kommune udlægges midlerne til lokale specialpædagogiske aktiviteter og køb af specialklassepladser igennem udlægningsmodellen. I skoleåret 2017/18 blev der i alt udlagt 179 mio. kr. til specialpædagogiske indsatser på skolerne, hvilket udgør cirka halvdelen af det samlede specialundervisningsbudget². Herefter er det skolelederens kompetence i samarbejde med forældre og PPR at omsætte midlerne til pædagogisk praksis. Specialundervisningsmidlerne er således lagt ud til skolerne til lokal prioritering. Den enkelte distriktsskole varetager udgiften for de specialklassebørn, der har bopælsadresse i skolens distrikt.

Ressourcerne i udlægningsmodellen afhænger af det samlede specialundervisningsbudget og nedjusteres ved eksempelvis en stigning i antallet af centralt finansierede specialtilbud (ex specialskoleelever), hvorved der er færre midler til lægge ud til skolerne. Beløbet til udlægning skal derfor netop også ses i sammenhæng med stigningen i antallet af specialskoleelever.

Med denne temabeskrivelse ønsker PPR at sætte fokus på konsekvenserne af det nuværende pres på specialundervisningsområdet.

Siden 2014 er antallet af elever i specialpædagogiske undervisningstilbud steget med ca. 5 % fra 1217 elever til 1275 elever i 2017. I samme periode er elevgrundlaget blot steget med ca. 1 %. Udviklingen er illustreret i nedenstående Figur 1 med et særligt fokus på udviklingen i antallet af specialklasseelever.³ Siden skoleåret 2014/15 er antallet af specialklasseelever steget med 113 elever – en stigning på ca. 14 %. Netop denne udvikling har været udslagsgivende i forhold til skolernes øgede egenfinansiering⁴.

Som en konsekvens af det øgede antal specialklasseelever skal folkeskolerne i skoleåret 2017/18 forventeligt egenfinansiere ca. 15 mio. kr. i specialklassebetaling, hvilket er en stigning på ca. 7 mio. kr. i forhold til det beløb skolerne skulle egenfinansiere i det foregående skoleår (se Figur 2). Dette kan få konsekvenser for eleverne i almenklasserne, da skolerne i højere grad er nødtvunget til at finansiere specialklassebetaling med midler fra almenområdet.

Aarhus Kommune er forpligtet til at oprette det antal specialklassepladser, der er behov for det enkelte skoleår. Eftersom den samlede økonomiske ramme til de specialpædagogiske undervisningstilbud er relativ fast, vil et højere antal specialklassepladser medføre, at der er tilsvarende færre økonomiske midler til den resterende del af det specialpædagogiske område. Dermed vil en fortsat stigning i antallet af elever, der modtager et specialpædagogisk undervisningstilbud medføre, at egenfinansieringen vil stige yderligere.

² Det samlede budget til specialundervisning (specialklasser, specialskoler, enkeltintegration, interne skoler samt specialtilbud i anden kommune) udgør 363,4 mio. kr. i 2017 fraregnet salg af pladser til anden kommune. Endvidere er der et budget på 28,0 mio. kr. til anbragte børn – et budget der er defineret som ikke-decentraliseret, hvorved det ikke er omfattet af budgetmodellen.

³ Antallet og andelen af elever i specialpædagogiske tilbud i alt er planlægningstal pr. juni måned før skoleårets start. Antallet af elever i specialklasser er baseret på budgettal pr. 5. september i skoleåret. Se i øvrigt planlægningsnotatet for specialundervisning: "Specialpædagogiske tilbud i Aarhus Kommune" for 2017/18.

⁴ Skolernes egenfinansiering er differencen mellem beløbet udlagt decentralt til køb af specialklassepladser og skolernes forventede udgift hertil.

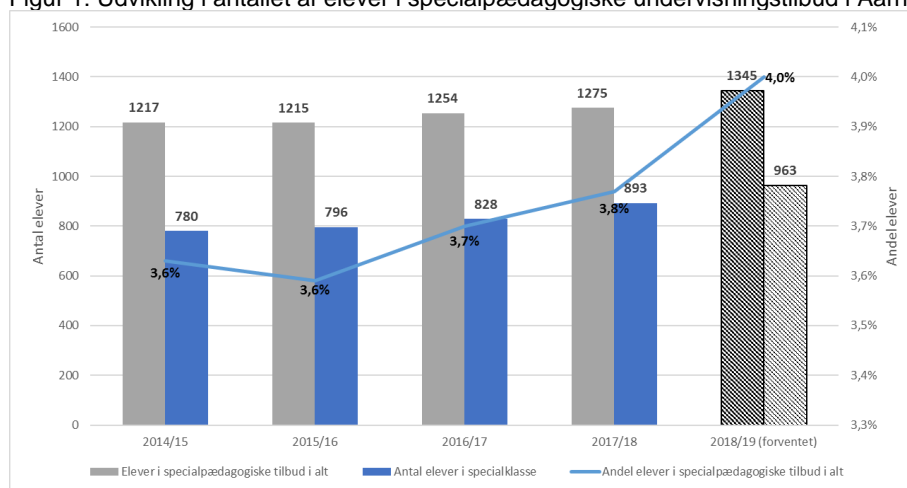
På sigt vil dette medføre, at det nuværende serviceniveau ikke kan opretholdes, at relativt færre børn kan tilbydes et specialundervisningstilbud og/eller skolerne skal prioritere en større andel af budgettet på normalundervisningsområdet til specialundervisning. Presset på specialundervisningsområdet vil desuden medføre en nedgradering af de forebyggende indsatser fra PPR.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

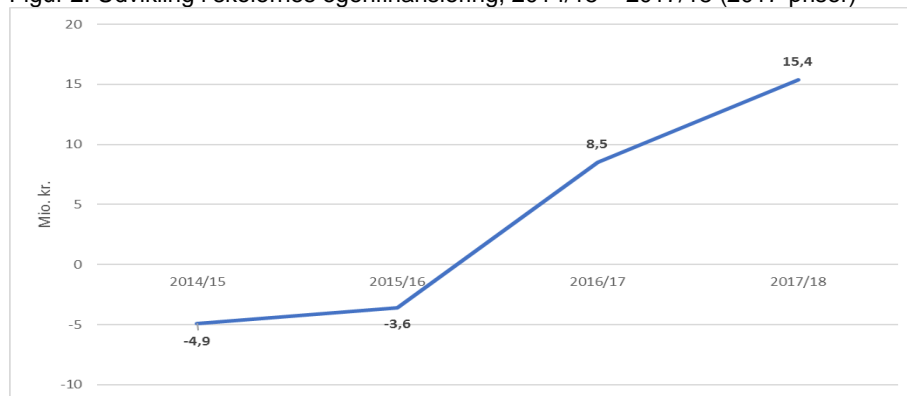
- Orientering i chefgruppen, august 2016
- Orientering i Børn- og Unge udvalg, september 2017
- Orientering og drøftelse i chefgruppen, januar 2018
- Orientering og drøftelse på rådmandsmøde, februar 2018
- Orientering af BUPL, FOA og ÅLF, februar 2018
- Orientering af Børn- og Unge-udvalget, marts 2018

Relevante data, økonomi og nøgletal:

Figur 1: Udvikling i antallet af elever i specialpædagogiske undervisningstilbud i Aarhus Kommune, 2014/15 – 2018/19

Figur 2: Udvikling i skolernes egenfinansiering, 2014/15 – 2017/18 (2017-priser)

Note: Egenfinansieringen for skoleåret 2017/18 er et estimat på baggrund af planlægningen af skoleåret.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Det må drøftes, om der skal justeres på tildelingen af ressourcer til skolerne til køb af specialundervisningspladser, og om der skal tages andre initiativer. Såfremt området ikke tilføres finansiering, skal skolerne selv finansiere merudgifterne til køb af specialundervisningspladser.

3g) Digitalisering på dagtilbudsområdet, udmøntning af digitaliseringsstrategien

Børn og Unges digitaliseringsstrategi har fokus på at bidrage til at skabe rammerne og afsættet for at kunne udnytte it for at skabe læring for alle børn og unge. Det er således et prioriteret tema i strategien at arbejde på digitaliseringen af den pædagogiske praksis i et samlet 0-18-års perspektiv med henblik på sammenhængende pædagogiske forløb. Samtidig er det i strategien et fokusområde at sikre at medarbejdere har adgang til det nødvendige IT-udstyr i dagligdagen for at etablere effektive kommunikationsveje. Tilgængeligheden til IT-udstyr er en vigtig forudsætning for en yderligere kvalificering af den pædagogiske praksis.

Der er bl.a. i forbindelse med folkeskolereformen iværksat omfattende tiltag vedrørende digitalisering på skoleområdet, herunder med fokus på it-infrastruktur, digitale læremidler, it-platforme og kompetenceudvikling samt frikøb af ressourcepersoner og konsulenter til understøttelse af digitalisering på skoleområdet.

Erfaringerne har vist, at personale-PC'erne til skolernes pædagogiske medarbejdere har givet et stort løft i forhold til arbejdet med IT i hverdagen – hvilket har understøttet en udbredelse af det pædagogisk didaktiske arbejde med IT generelt set, og det har bidraget til en modning og udvikling på skoleområdet omkring IT.

På dagtilbudsområdet er der et efterslæb i forhold til digitaliseringsområdet, som hæmmer muligheden for at realisere strategien i et 0-18 års perspektiv, både hvad angår sammenhængende pædagogiske forløb og i forhold til tilgængeligheden til IT.

Digitale løsninger på dagtilbudsområdet vil kunne understøtte videndeling- og samarbejdskultur, systematisk arbejde og nem adgang til relevant data samt opbevaring af samme. Igangsættelse af tiltag til at understøtte digitalisering på dagtilbudsområdet skal bidrage til at styrke den tidlige indsats gennem en indfrielse af disse pædagogiske og samarbejdsrelaterede potentialer.

Forudsætningerne for at realisere potentialerne omkring digitaliseringen bør bygges op og etableres for dagtilbudsområdet – tilsvarende indsatserne som er sket på skoleområdet. Der er i det seneste år sket en udvikling ved at sikre personalets adgang til trådløse netværk som et element i opbygning af en IT-infrastruktur på dagtilbud.

Men næste udfordring består i at sikre endnu en grundlæggende forudsætning om, at der er IT-udstyr til den enkelte medarbejder. Adgangen til kommunalt IT-udstyr gør det fleksibelt og nemt i hverdagen og yderligere sikkert at arbejde med de digitale løsninger. Dette vil fx gælde for den løbende dokumentation i det pædagogiske arbejde, ved at styrke planlægningsprocesser og samarbejder på tværs blandt fagprofessionelle, eksterne fagpersoner og forældre, samt ved at give personlig adgang til rette systemer og adgang til at gemme data korrekt og sikkert.

For personalet i dagtilbud gælder følgende allerede i dag,

- at personalet skal anvende digitale kommunikationsløsninger til forældre (intranet, fremmøderegistrering)
- at personalet skal anvende digitale redskaber i det pædagogiske arbejde (sprogvurdering, dialoghjul m.v.)
- at den enkelte medarbejder har sin egen kommunale brugerident og tilhørende mailkonto og forudsættes at anvende denne i sin daglige digitale kommunikation

Udfordring i forhold til IT-udstyr i Dagtilbuddene vil øges på sigt idet personalet vil få adgang til den fælles kommunikationsplatform Aula som indføres på dagtilbudsområdet fra 2020. Med Aula er der én indgang for forældrene til kommunikation og viden om deres børn, dækkende for både dagtilbuds- og skoleområdet. For personalet vil det være indgangen til forældresamarbejde og -kommunikation.

På nuværende tidspunkt har personalet på dagtilbudsområdet således en række af kommunikations- og dokumentationsarbejder som skal udføres i fornævnte digitale platforme- og redskaber. Der er imidlertid ikke en samlet, bydækkende tilgang for IT-udstyr til personalet på dagtilbudsområdet.

Udover adgangen til IT-udstyr er der et generelt behov for at etablere kompetenceudvikling for medarbejdere i dagtilbud som i forhold til skoleområdet generelt har været ringere understøttet igennem årene i forhold til en målrettet indsats for at højne brugen af det digitale.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

November 2015: Tilslutning til kommunikationsplatformen Aula er givet for dagtilbuds- og skoleområdet. Den erstatter eksisterende intraløsninger (BørneIntra og SkoleIntra).

Budget 2016: Beslutning om etablering af trådløst netværk i Dagtilbud og Fritids- og ungdomskolen

April 2017: Beslutning om fælles kommunal it-løsning til alle pædagogiske medarbejdere på dagtilbuds- og skoleområdet. Alle får en sikker kommunal it-adgang med mail og kalenderløsning.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

Det foreslås, at der tilsvarende på skoleområdet afsættes en årlig pulje på 3 mio. kr. til en samlet anskaffelse af IT-udstyr på dagtilbudsområdet i 2020 og frem. Puljen vil skulle dække genanskaffelse og vedligeholdelse af 1 fælles administrativ medarbejder-PC pr. dagtilbudsafdeling samt ca. 1 tablet PC pr. 3 fastansatte pædagogiske personaler, samt fuld dækning i dagplejen med 1 tablet pr. dagplejeenhed.

I 2019 afsættes 7,0 mio. kr. i en engangsinvestering til indkøb af udstyret

Herudover foreslås der i 2019 afsættes et engangsbeløb på 3,6 mio. kr. til etablering af passende sikringsløsning i hver dagtilbudsafdeling med henblik på at minimere risikoen for indbrud.

Det foreslås endvidere, at der afsættes midler til en kompetenceudviklingsindsats.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

En del af opsparingen i Digitalisering vil kunne dække finansieringen delvist.

Derudover må der prioriteres midler til finansiering af udviklingsønsket, der ellers vil finansieres indenfor dagtilbudsområdets ramme.

3h) Udgifter til drift af ny Børn og unge-bygning med skole, dagtilbud og klub i Nye – udgifter ud over budgetmodelreguleringerne

Byrådet har vedtaget at opføre en ny skole i Nye. I forliget for 2018 hedder det: "Forligspartierne er endvidere enige om, at Børn og Unge til Afdelingernes Budget næste år fremsender en vurdering af driftsudgifter til skole-, fritids- og idrætsfaciliteter, der ligger udover, hvad der dækkes af budgetmodeller. Forligspartierne er indstillede på at indarbejde beløb til drift fra og med skolens åbning i 2022."

Nærværende oplæg indeholder de dele af merudgifterne, der vedrører Børn og Unge.

I forbindelse med den nye skole (eller Børn og Unge-bygning), vil der være driftsudgifter ud over budgetmodellerne på følgende områder:

- Skoleledelse
- Bygningsdrift
- SFO-ledelse
- Dagtilbudsledelse
- FU-klub

På skoleområdet indgår grunddriften af kommunens 46 skoler ikke i budgetmodellen. Derfor betyder en ny skole, at der skal tilføres midler til 1 skoleleder, 1 administrativ leder, 1 pædagogisk leder og 0,4 skolesekretær, der udgør den byrådsvedtagne grundnormering på området. I beregningen indgår udgiften til den nye skole, mens der fratrækkes et beløb for den pædagogiske leder på Elev skole.

Bygningsbudgettet er beregnet med udgangspunkt i udgifterne til Frederiksbjerg skole og bygningsbudgettet til Elev skole er trukket fra.

Den nye skole vil også indeholde en SFO. Grundnormeringen til en SFO leder på 24 timer per uge indgår ikke i budgetmodellen. Derfor indregnes udgiften hertil.

Der findes ingen budgetmodel på klub-området. Når der skal etableres en ny klub på en ny adresse kommer der merudgifter svarende til en art grundnormering for klubben. Denne er beregnet på baggrund af udgifterne til tre typiske klubber på 3-sporede skoler. Herfra trækkes forældrebetalingen.

I Aarhus Kommune arbejdes efter en 0-18 års model, hvor dagtilbud og skoler dækker samme område. Ved udviklingen af en ny by som i Nye, vil det derfor være naturligt at oprette et nyt dagtilbud også, frem for at lade Nye -børnene indgå i de omkringliggende dagtilbud. Tildelingen til bidrag til en dagtilbudsleder er indregnet (den øvrige del af udgiften til en dagtilbudsleder trækkes fra de midler, der tildeles den enkelte afdeling). Der fraregnes indtægter fra forældrebetaling.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

Nedenfor ses et samlet overblik over de afledte merudgifter.

2018 priser	Kr.
Bygningsbudget, ny skole	5.049.906
Sparet bygningsbudget, Elev	-997.137
Ledelse skole	2.026.078
Sparet ledelse Elev	-577.368
SFO ledelse	379.864
Ny klub (eft. forældrebetaling)	809.092

Dagtilbudsleder i nyt skoledistrikt	179.563
I alt	6.869.997

I 2019 skal der indarbejdes 5/12 effekt i det yderste budgetår 2022 svarende til 2,86 mio. kr. i 2022.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Såfremt der ikke tilføres midler til de nævnte formål, vil udgifterne blive indarbejdet i budgetterne og vil i sidste ende kunne betyde en mindre tildeling til det pædagogiske personale.

3i) Vækstudfordringer og kapacitetsvurdering

Denne temabeskrivelse beskæftiger sig med vækstudfordringer for Børn og Unges sikring af pasningsgarantien og kapacitet til eleverne på folkeskolerne.

Chefgruppen har på sit møde den 1. marts 2018 besluttet at gennemføre en analyse af vækstudfordringer på anlægsområdet og vurdering af behov for kapacitet og tidssvarende bygninger m.v. Analysen er forankret i Planlægning og Fællessekretariatet.

Analysen er tilrettelagt, så fase 1 følger tidsplanen for processen frem til Budget 2019. Der er således indeholdt en række budgettemaer i analysen, herunder blandt andet:

- behov for udbygninger og anlægsudgifter på dagtilbuds- og skoleområdet
- behov for yderligere nye skoler i sammenhæng med idrætsfaciliteter
- plan for beslutningsgrundlag for byrådets vedtagelse af nye skoler
- optimal udnyttelse af kapaciteten, herunder ændringer af skoledistrikter, lokalefællesskaber m.v.

Eventuelle tidligere drøftelser, beslutninger og relevant lovgivning:

Aarhus Kommune baserer forældrebetalingen for pasning på 0 – 6 års området på en overholdelse af pasningsgarantien i alle kommunens otte garantidistrikter. Såfremt pasningsgarantien ikke overholdes skal forældrebetalingen reduceres. Aarhus Kommune er endvidere forpligtet til at kunne tilbyde et skoletilbud til de forældre der vælger folkeskolen. Der er således et lovgrundlag der understøtter tildelingsmodellerne for udbygning af dagtilbud og hjemmiljøer til skolerne.

Den betydelige og fortsatte befolkningsvækst i Aarhus har fået byrådet til i budget 2018-21 at vedtage, at Børn og Unge i samarbejde med borgmesterens afdeling frem mod Budget 2019 skal vurdere behovet for nybyggeri af yderligere skoler på baggrund af de langsigtede prognoser for befolkningsudviklingen, og på denne baggrund udarbejde en plan for det fremadrettede arbejde med løbende at tilvejebringe de nødvendige beslutningsoplæg.

På sit møde den 5. marts 2018 anmodede Magistraten om, at status for arbejdet, aftalt i budgetforliget, fremlægges i forbindelse med en udvalgsbehandling. Dette arbejde er en del af chefgruppens igangsatte analyse.

Løsningsmuligheder og politiske handlemuligheder:

Byrådet har bedt om at blive præsenteret for et forslag til en plan for det fremadrettede arbejde med løbende at tilvejebringe de nødvendige beslutningsoplæg for nybyggeri af yderligere skoler. Samtidig har byrådet bedt om en vurdering af behovet for nybyggeri af yderligere skoler.

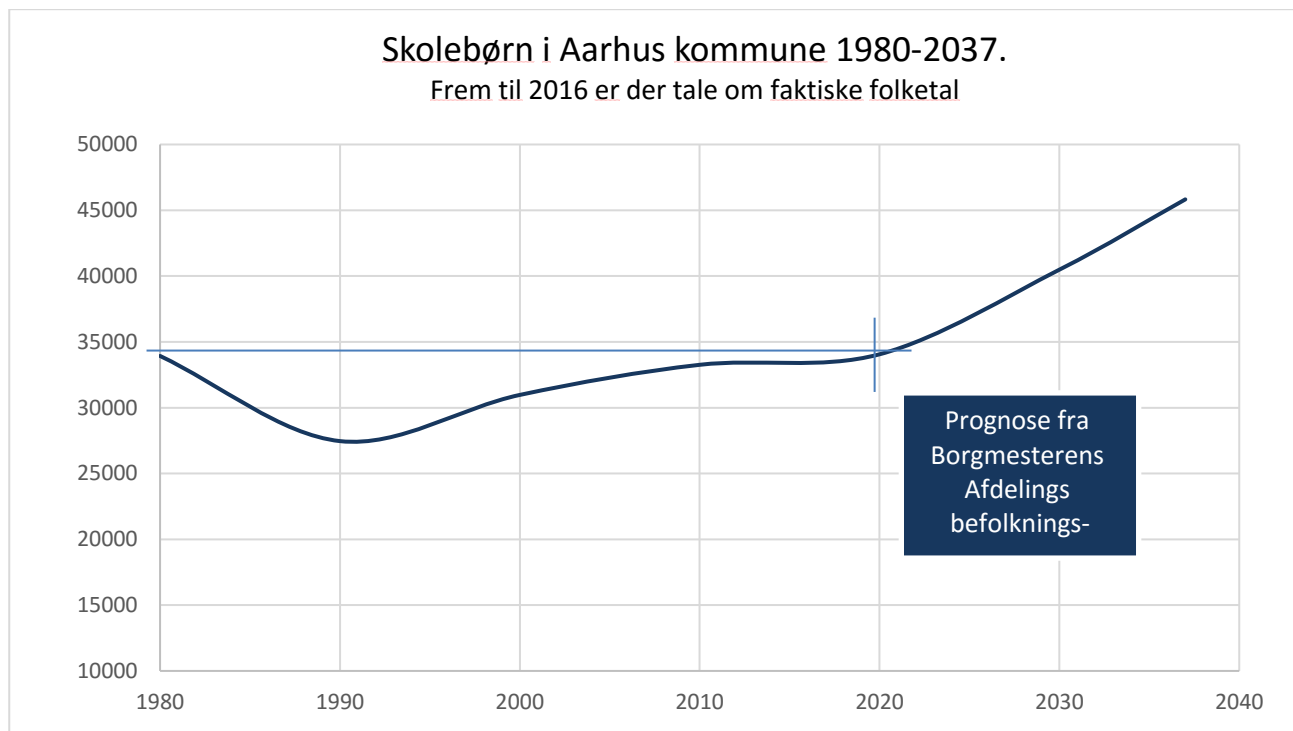
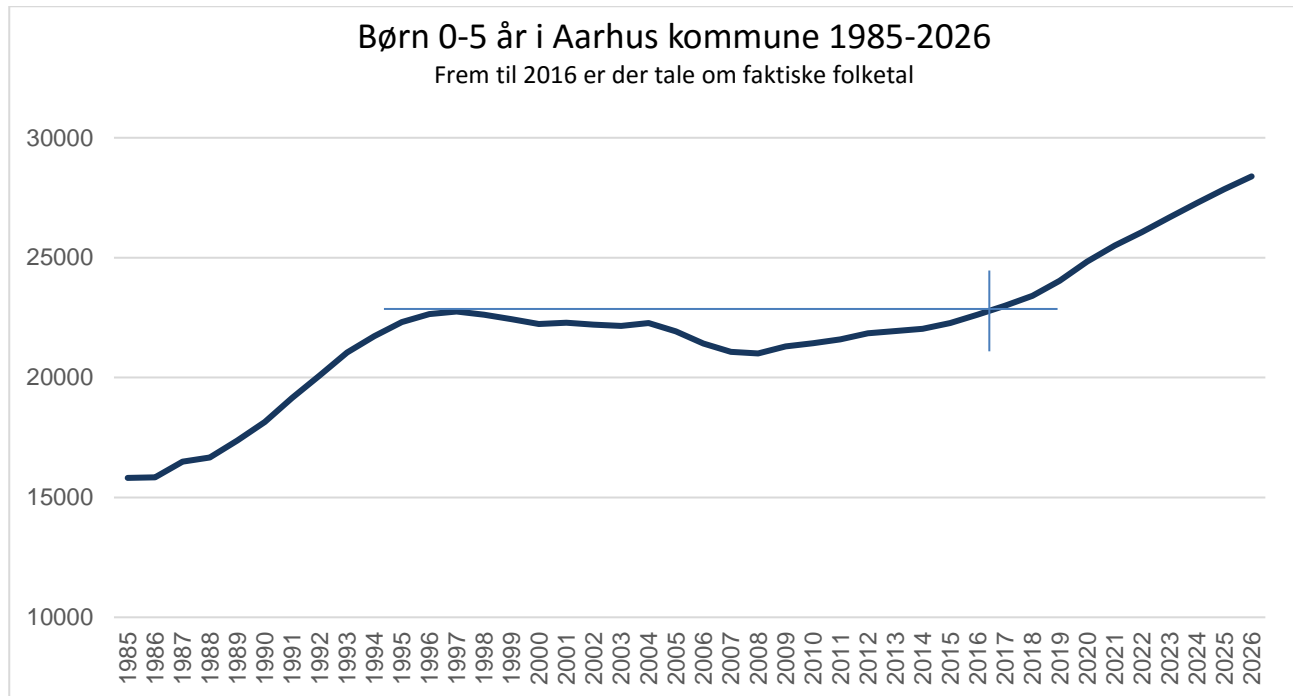
Byrådet har bedt om det frem mod budget 2019, hvilket peger på, at det bør indgå i budgetmaterialet enten i forbindelse med fremsendelse af afdelingernes budget eller i Magistratens budgetforslag.

Det indgår endvidere i budgetgrundlaget, og fremsendes med afdelingernes budget, hvilket behov for demografisk udbygning af dagtilbud og hjemmiljøer til undervisning og SFO på skoleområdet der eksisterer aktuelt og de kommende 10 år ifølge den nyeste befolkningsprognose.

Disse udbygningsbehov kan med fordel ses i en større sammenhæng, hvor overvejelser om strukturændringer, effektiviseringer og løft af bygningernes fysiske kvalitet til et tidssvarende niveau indtænkes i en helhedsanalysering af behovet for fysiske rammer og byggegrunde til børn og unge området.

Relevante data, økonomi og nøgletal:

Bilag 5/5

Dokument Titel: Bilag 4 - Måldel B2019

B2019 – effektmål

Ét af elementerne i det samlede B2019 er de effektmål, organisationen styrer efter. Effektmålene er sat på dagsordenen på rådmandsmødet 4/4 2018 for at få en tilkendegivelse fra rådmanden vedr. MBUs egne effektmål i B2019. På baggrund af drøftelsen på rådmandsmødet udarbejdes et færdigt forslag, som kan drøftes på udvalgmødet 11/4 2018.

Udvikling i effektmålene i MBU

I forbindelse med de foregående års budgetter er der på flere niveauer sat ret markant retning for de effektmål, som MBU er omfattet af:

- Med B2015 vedtog byrådet 'Fortællingen om Aarhus' og de overordnede Aarhus-mål, som omfatter hele byen.
- Med B2016 vedtog byrådet fælles effektmål for MBU og MSB vedr. de sårbare/udsatte grupper af børn og unge – de såkaldte 'inklusionsmål'.
- Umiddelbart herefter vedtog byrådet i december 2015 den nye børne- og ungepolitik, som ikke er en sektorpolitik, men en politik for alle, der arbejder med børn og unge 0-18 år i Aarhus Kommune.
- Med B2017 omsatte byrådet børne- og ungepolitikken i tre nye effektmål for MBU.
- Og i forlængelse heraf udvikledes hen over 2016 nye strategier for, hvordan MBU så i praksis skal stræbe efter disse effektmål – i tæt samarbejde med Børn og Unge-udvalget, de faglige organisationer, lederforeningerne og forældreorganisationerne.
- Med B2018 blev der lavet en større ændring i mængden af indikatorer til belysning af de tre overordnede effektmål. Fra B2017 til B2018 blev antallet af indikatorer reduceret fra 29 til 5.

I forbindelse med B2019 lægges der derfor ikke op til større ændringer, men blot eventuelle mindre justeringer ift. de data som bruges til at belyse effektmålene. Fagligt set vurderes det at være hensigtsmæssigt, at bibeholde mål og indikatorer fra B2018 i B2019 - som er rodfæstet i børne- og ungepolitikken - efter en række år med en del ændringer samt et mere eller mere uændret udfordringsbillede, når man ser resultaterne fra Kvalitetsrapporten 2017 og R2017. Der kan naturligvis være et politisk ønske om at fastsætte bestemte tolerancetærskler (måltal) på nogle områder.

22. marts 2018
Side 1 af 2

BØRN OG UNGE
Pædagogisk afdeling
Aarhus Kommune

Kvalitet og Samarbejde
Grøndalsvej 2
8260 Viby J

Direkte e-mail:
soeba@aarhus.dk

Sag: 18/015398-1
Sagsbehandler:
Søren Bang-Kristjansen

Eksisterende budgetmål fra B2018

Budgetmålene og indikatorerne til belysning heraf fra B2018, som foreslås videreført i B2019, er som følger:

22. marts 2018

Side 2 af 2

	R 2015	R 2016	B 2017	B 2018
Effekt mål: Læring og udvikling				
Indikator: Mindst 85 % af alle 3-årige børn skal have et alderssvarende sprog (dansk som modersmål og dansk som andetsprog under ét)	-	-	(måltal ikke fastsat pga. overgang til nyt sprogvurderingsmateriale)	> 85 %
Indikator: 95 % af eleverne skal påbegynde en ungdomsuddannelse	☹ 91,3 %	☹ 89,9 %	> 95 %	> 95 %
Effekt mål: Fællesskaber				
Indikator: Mindst 95 % af eleverne skal ikke opleve mobning (alle elever i 4.-9. klasse under ét)	90,4 %	91,6 %	(måltal ikke fastsat pga. overgang til ny spørgeramme)	> 95 %
Effekt mål: Sundhed og trivsel				
Indikator: Elevernes samlede gennemsnitlige fravær skal være under 6 % (alle elever under ét)	😊 5,5 %	😊 5,3 %	< 6 %	< 6 %
Indikator: Højest 15 % af eleverne må være overvægtige (alle elever i 0., 6. og 9. klasse under ét)	😊 15,0 %	😊 14,8 %	< 15 %	< 15 %

Eventuel ændring af 95-procentsmålsætningen

En ekspertgruppe har anbefalet regeringen at afløse 95-procents-målsætningen med en 100-procents-målsætning (90/10). Målsætningen betyder konkret, at 90 procent af en ungdomsårgang skal gennemføre mindst en ungdomsuddannelse, og de unge, der ikke gennemfører en ungdomsuddannelse (10 procent), skal opnå en erhvervskompetence via bl.a. beskæftigelse (Regeringen 2018). Såfremt der sker en ændring i de nationale uddannelsesmålsætninger, kan det drøftes, hvorvidt MBU bør tilrette sin målsætning herefter. Det vides endnu ikke, hvornår Regeringen vil starte de politiske drøftelse på baggrund af ekspertgruppens anbefalinger.

Tværmagistratslige mål

Med B2018 vedtog byrådet med afsæt i de allerede eksisterende fælles inklusionsmål (MBU og MSB) på 0-18-årsområdet et fælles velfærdsmål (MBU, MSB og MSO), som skal omfatte borgere i alle aldersgrupper 0-100 år. Arbejdsgruppen for velfærdsmål 0-100 arbejder fortsat – igennem en stor inddragelsesproces - på en konkretisering af denne overordnede målformulering i et forslag til, hvordan målet kan belyses for alle aldersgrupper. Det er derfor endnu ikke muligt at præsentere rådmanden og udvalget for den konkrete målformulering og belysning af målet for B2019. Det er ligeledes stadig uafklaret, hvorvidt de fælles velfærdsmål i B2019 kunne blive en del af Aarhusmålene. Der arbejdes frem mod en parallel forelæggelse af de tværmagistratslige mål fra MBU, MSB og MSO for udvalgene på udvalgsmøder i april efter forudgående forelæggelse for rådmændene.

Bilagsforside

Dokument Titel: Beslutningsmemo - rådmandsmøde

Dagsordens titel Klassedannelsen 2018/19 (OKJ)

Dagsordenspunkt nr 4

Emne Børnehaveklassedannelse til skoleåret 2018/19,
sprogscreeninger af skolebegyndere med DSA og an-
dre perspektiver i forhold til praksis

Til Rådmandsmøde

Kopi til

Aarhus Kommune

Børn og Unge

Den 23. marts 2018

1. Årsag til forslaget

I henhold til Byrådets beslutning den 8. marts 2006 ligger kompetencen til at fastlægge antallet af børnehaveklasser på den enkelte skole ved rådmanden for Børn og Unge.

Vedlagte notat med bilag danner baggrund for dels rådmandens formelle godkendelse af klassedannelsen jævnfør styrelsesvedtægtens bilag 10, dels en kort redegørelse for udviklingen i elevtal og dels en orientering om sprogscreeningsresultater for DSA-børn.

Samtidigt skitseres nogle perspektiver i forhold til forenkling af praksis vedrørende sprogvurderinger, kommende effektevaluering af henvisning af DSA-børn samt perspektiver i forhold til regeringens ghettoudspil.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles,

- at den i notatet skitserede børnehaveklassedannelse 2018/19 godkendes
- at den under pkt. 4 forslåede procesplan for offentliggørelse af årets klassedannelse godkendes
- at der sker en indledende drøftelse af de skitserede perspektiver vedrørende praksis for sprogvurderinger, henvisning til modtagerskoler og det fremlagte ghettoudspil.

Efter ovennævnte indledende drøftelse, og når vi kender effektevalueringens resultater samt den endelige udformning af ghettoudspillet, vil Læring og Udvikling dagsordenssætte punktet på ny på rådmandsmøde.

3. Forventede effekter og evt. afledte konsekvenser

-

Læring og Udvikling

Grøndalsvej 2
Postboks 4069
8260 Viby J

Sagsnummer:

Sagsbehandler:
Lone Nielsen

Telefon direkte:
8940 4713

Mail direkte:
lonie@aarhus.dk

4. Kommunikation

Der foreslås følgende videre proces omkring offentliggørelse af klassedannelse og herunder sprogscreeningsresultater:

Procesplan

4/4	Rådmandens formelle godkendelse af klassedannelsen
Ugen efter	Læring og Udvikling sender brev til forældre til børn med dansk som andetsprog med oplysning om barnets sprogscreeningsresultat og skoletilbud Pladsanvisningen sender brev til forældre, som har søgt om optagelse af deres barn på en anden skole end distriktsskolen (frit skolevalg)
10/4	Områdechefer, skoler og dagtilbud orienteres om klassedannelsen via ugepakken.
10/4	Evt. udsendelse af pressemeddelelse samt skriftlig orientering til udvalget eller eventuelt et dagsordenspunkt på udvalgets møde 11/4

Kommunikation vil blive inddraget i udmøntningen af ovennævnte.

Emne **Børnehaveklassedannelse til skoleåret 2018/19,
sprogscreeninger af skolebegyndere med DSA og an-
dre perspektiver i forhold til praksis**

Til Rådmand Thomas Medom

Kopi til Ole Kiil Jakobsen

Aarhus Kommune

Børn og Unge

Den 23. marts 2018

1. Baggrund

Dette notat med bilag danner baggrund for dels rådmandens formelle godkendelse af klassedannelsen jævnfør styrelsesvedtægtens bilag 10 og dels den i beslutningsmemoet forslåede videre proces for offentliggørelse af resultater. Herudover lægges der op til indledende drøftelser af forskellige perspektiver i forhold til nuværende praksis.

Notatet indeholder forslag til klassedannelsen på børnehaveklassetrinnet til kommende skoleår 2018/19, herunder en kort redegørelse for udviklingen i elevtal og en orientering om sprogscreeningsresultater for børn med dansk som andetsprog (DSA-børn).

2. Børnehaveklasser 2018/19

Forslaget til klassedannelse på den enkelte skole er udarbejdet i henhold til folkeskolelovens bestemmelser om maksimalt 28 elever i klasser ved skoleårets start samt de byrådsbeslutede rammer i Styrelsesvedtægten, hvor klassedannelsen som udgangspunkt sker med maksimalt 24 elever pr. klasse.

Klassedannelsen er foretaget i samarbejde og dialog med skoleledelsen på de enkelte skoler. I beslutningen om antal klasser på den enkelte skole er inddraget en vurdering af en hensigtsmæssig klassedannelse på kort og lang sigt både økonomisk og pædagogisk samt set i forhold til skolestrukturen generelt i kommunen, herunder den enkelte skoles lokale-mæssige forhold.

Der er til kommende skoleår 2018/19:

- indskrevet 3.034 skolebegyndere, hvilket er 26 børn flere end sidste år i april måned
- der oprettes 132 børnehaveklasser, hvilket er én klasse mindre end sidste år

Læring og Udvikling

Grøndalsvej 2
Postboks 4069
8260 Viby J

Sagsnummer:

Sagsbehandler:
Lone Nielsen

Telefon direkte:
8940 4713

Mail direkte:
lonie@aarhus.dk

- 12 skoler har fået bevilget en anderledes klassesdannelse¹, hvilket er to færre skoler end i indeværende skoleår
- den gennemsnitlige klassekvotient er steget fra 22,6 til 23,0 elever pr. klasse.

Antallet af indskrevne børn og antal klasser på den enkelte skole fremgår af tabel 1 i bilag 1.

Nest-projektet

For Katrinebjergskolens vedkommende er der foretaget en klassesdannelse, som tager udgangspunkt i at skolen er med i forskningsprojektet med Nest-klasser. Det er fastlagt, at der i hver af de to Nest-klasser maksimalt kan indskrives 12 almenbørn (og 4 specialbørn). Nest-projektet medfører således, at der oprettes en ekstra klasse på Katrinebjergskolen. I vurderingen har der været særlig opmærksomhed på konsekvenserne for nabo-skoler, herunder især Møllevangskolen, som også i år mister en del elever til Katrinebjergskolen grundet oprettelsen af den ekstra klasse. Det vurderes dog, at det er af afgørende betydning at Nest-projektet fortsætter på de oprindeligt fastsatte vilkår i hele projektperioden.

Nest-projektet afsluttes ved udgangen af kommende skoleår 2018/19 og der vil ske en evalueringen inden udgangen af året.

Optagelse på anden skole end distriktsskolen

Der har i år været 226 børn, hvor forældrene ved indskrivningen har ansøgt om en anden skole end distriktsskolen. Det har været muligt at optage 155 børn, hvilket er 32 flere børn end sidste år. Dette svarer til en stigning på 10 procentpoint. Der er således 71 børn, som har fået afslag på optagelse på ønsket skole.

Afslag på optagelse skyldes dels at der efter de byrådsbeslutede regler ikke er ledig plads i de oprettede klasser², og dels at det ikke har været muligt at optage børn med dansk som andetsprog med sprogstøttebehov grundet "20%-reglen".

Det kan oplyses, at der på særligt tre skoler er givet afslag til mange ansøgere; Elsted Skole (9 afslag), Gammelgårdskolen (9 afslag) og Katrinebjergskolen (8 afslag).

Der henvises i øvrigt til tabel 2, hvor en opsummering af relevante data fra klassesdannelsen 2018/19 fremgår sammenlignet med de foregående fire år.

2. Sprogresultater for DSA-børn 2018/19

Baggrund

Børn og Unge har siden 2006 sprogscreenet alle skolebegyndere med dansk som andetsprog. Baggrunden for byrådsbeslutningen har været at udnytte lovens muligheder for at påvirke elevsammensætningen på skolerne og samtidigt at sikre det bedst mulig dansk-sproglige miljø til børn med et sprogstøttebehov. Hvis børnene har et særligt behov for dansksproglig støtte bliver de henvist til en skole, som har under 20% børn med dansk som andetsprog med sprogstøttebehov.

¹ der kan jf. styrelsesvedtægten aftales en anderledes klassesdannelse således, at der optages flere end 24 elever i klasserne, hvis dette vurderes som mest hensigtsmæssigt.

² der kan jævnfør styrelsesvedtægten alene optages børn fra andre skoledistrikter op til og med elev nr. 24 i gennemsnit på klassestrinnet.

Børn med dansk som andetsprog defineres i henhold til Undervisningsministeriets definition og der er tale om børn, hvor forældrene ikke har talt dansk på et modersmålsniveau med barnet fra dets fødsel. Der tages alene udgangspunkt i det sprog som forældrene har talt med barnet og barnets eller forældrenes etnicitet eller herkomst inddrages således ikke i vurderingen. Gruppen af DSA-børn har stor diversitet idet nogle børn er født i Danmark, mens nogle er tilflyttet Danmark senere i livet fra f.eks. Europa, fra andre vestlige lande og fra ikke-vestlige lande (herunder også flygtninge).

Vurderingen af et barns modersmål praksis sker enten ved sundhedsplejens opsøgende arbejde inden barnets 9 måneders alder, ved barnets indskrivning i dagtilbud eller ved stillingtagen til sprogvurdering ved 3-års-alderen.

Der er pr. 21. marts 2018 indskrevet 497 skolebegyndere med dansk som andetsprog til kommende skoleår. Disse børn udgør 16,4% af det samlede antal indskrevne børn. I tabel 3 i bilaget ses, at den procentvise andel DSA-skolebegyndere har været nogenlunde stabil gennem de seneste år.

Kommunen har de seneste år modtaget en hel del flygtningebørn, hvilket alt andet lige burde have medført at den procentvise andel DSA-børn stiger. Baggrunden for at dette ikke er sket skyldes sandsynligvis, at flere børn end tidligere nu har dansk som modersmål som følge af, at forældrene taler dansk på et modersmålsniveau med barnet fra dets fødsel. Disse børn indgår dermed ikke længere i målgruppen af DSA-børn, som skal sprogscreenses.

Sprogresultat 2018/19

Alle de 497 indskrevne DSA-børn er blevet sprogscreenet jf. byrådets beslutning.

Sprogscreeningsresultatet er inddelt i tre kategorier;

- F = alderssvarende dansk sprog/frit skolevalg
- S = ikke uvæsentligt behov for sprogstøtte/har et særligt sprogstøttebehov
- M = basisundervisning i dansk/skoletilbud i en modtagelsesklasse.

Dette års sprogscreeningsresultater viser, at

- 152 børn har et alderssvarende dansk sprog (30,6%)
- 326 børn har et sprogstøttebehov (65,6%)
- 19 børn skal modtage basisundervisning i dansk i en modtagelsesklasse (3,8%).

I tabel 4 ses, at der er 16 børn færre end sidste år, som har et alderssvarende dansk sprog, hvilket svarer til et fald i den procentvise andel med frit skolevalg fra 34,4% til 30,6%.

Faldet i andelen af børn som har et alderssvarende dansk sprog kan også som nævnt tidligere skyldes, at flere børn end tidligere nu har dansk som modersmål som følge af, at der er sket et sprogskifte i hjemmet. Disse børn indgår således ikke længere i målgruppen, og det må umiddelbart formodes at netop disse børn har et alderssvarende dansk sprog.

Henvisning til modtagerskole

Byrådet har besluttet, at der maksimalt må være 20% børn med dansk som andetsprog med sprogstøttebehov på en årgang. Dette betyder, at der kan optages børn på distriktskolen til grænsen på de 20% med sprogstøttebehov nås. Hvis der er mere end 20% skal der henvises børn til en anden skole end distriktsskolen – en modtagerskole.

I år havde 326 børn et sprogstøttebehov og disse børn skal jf. folkeskolelovens §5 stk. 7 henvises, hvilket betyder, at de ikke er omfattet af reglerne om frit skolevalg. Langt de fleste børn (298 børn = 91,4%) henvises til egen distriktsskole eller til en skole, som forældrene har ønsket, da der her er mindre end 20% med sprogstøttebehov.

Der er således alene 28 børn, som skal henvises til en modtagerskole i år, hvilket er 9 børn færre end sidste år. Der bliver dog i år henvist fra én skole mere end sidste år, nemlig fra Vestergårdskolen til Viby Skole.

Skoledistrikter, hvorfra der henvises børn til en modtagerskole:

- Sødalskolen: 10 børn er henvist til Skåde Skole
- Møllevangskolen: 5 børn er henvist til Katrinebjergskolen
- Tilst Skole: 9 børn er henvist til Elsted Skole
- Vestergårdskolen: 4 børn er henvist til Viby Skole

Ovennævnte fremgår skematisk i tabel 6 i bilaget.

Efter henvisning af børn til modtagerskoler har de fire ovennævnte distriktsskoler mindre end 20% med sprogstøttebehov i de kommende 0. klasser, hvilket selvfølgelig også gør sig gældende for fire modtagerskoler.

Der gøres særligt opmærksom på, at Viby Skole er ny modtagerskole, da der i år skal henvises børn fra Vestergårdskolen. Herudover er der udpeget en ny modtagerskole for Tilst Skoles børn, da den nuværende modtagerskole, Sabro-Korsvejskolen, ikke har ledig plads til børnene hverken i de oprettede klasser eller indenfor de maksimale 20% med sprogstøttebehov på årgangen.

De 28 henviste børn til modtagerskoler udgør alene 5,6% af alle de sprogscreenede børn. Dette skal dog ses i sammenhæng med, at alle børn med sprogstøttebehov jævnfør byrådets beslutning kan optages på heldagsskolerne, Tovshøjskolen og Søndervangskolen samt på Ellekærskolen, hvis forældrene ønsker dette.

Disse tre skoler har dermed en procentandel med sprogstøttebehov på mere end 20%:

- Tovshøjskolen (79%)
- Søndervangskolen (54%)
- Ellekærskolen (65%)

Det skal desuden nævnes, at der på nedennævnte fire skoler også vil få mere end 20% med sprogstøttebehov. Dette skyldes, at der alene ville skulle henvises 1-2 børn til en modtagerskole, hvilket ikke vurderes at være hensigtsmæssigt, hvilket betyder at alle børn med sprogstøttebehov er henvist til distriktsskolen³.

- Hasle Skole (22%)
- Læssøsgades Skole (23%)
- Rundhøjskolen (23%)
- Skjoldhøjskolen (22%)

Gældende regler og praksis er fulgt mht. henvisning af børn til distriktsskolen, en anden skole end distriktsskolen eller til en modtagerskole (se evt. bilag 2 med beskrivelse). Der gøres samtidigt opmærksom på, at alle de nævnte tal er et øjebliksbillede. Dette betyder,

³ Der er indgået konkret aftale med skoleledelsen herom.

at der frem mod skolestart i august kan ske ændringer i antal indskrevne, antal sprogscreenede børn mv.

3. Perspektivering i forhold til praksis

Modtagerskoler kontra heldagsskoler

Som angivet ovenfor bliver der til kommende skoleår henvist 28 børn til modtagerskoler fra fire skoledistrikter; Sødalskolen, Møllevangskolen, Tilst Skole og Vestergårdskolen. Disse fire skoledistrikter får dermed henvist børn til en modtagerskole pba. 20%-reglen, mens dette ikke er tilfældet for Ellekærskolen, Søndervangskolen og Tovshøjskolen, hvor alle børn kan optages uanset procentandelen.

Nedenfor ses skoledistrikternes andel skolesøgende børn 5-17 år med dansk som andet-sprog:

Tabel 1:

Skoledistrikt	%-andel DSA-børn	
Sødalskolen	71,4%	Der henvises børn til en modtagerskole, da der er mere end 20% med sprogstøttebehov
Møllevangskolen	48,8%	
Tilst Skole	40,7%	
Vestergårdskolen	34,8%	
Ellekærskolen	79,0%	Alle børn har krav på optagelse på skolen
Søndervangskolen	87,2%	
Tovshøjskolen	75,2%	

Jf. data fra LIS pr. 21. marts 2018

Evaluering af henviste DSA-børn

I perioden fra 2006 til i dag er der blevet henvist knap 1.000 skolebegyndere til en anden skole end distriktsskolen (væk fra lokalområdet). Det kan tydeligt konstateres, at henvisningen af børn til modtagerskoler har påvirket elevsammensætningen på distriktsskolerne, men i forhold til børnenes dansksproglige udvikling findes der pt. ikke forskningsbaseret viden om effekt.

Trygfondens Børneforskningscenter på Aarhus Universitet er dog i gang med et forskningsprojekt omkring effektevaluering af Aarhus Kommunes skolehenvisningspolitik for tosprogede elever med sprogstøttebehov. Projektet blev igangsat i 2014 og skulle have været afsluttet i 2017, men der blev i feb. 2017 bevilget to års forlængelse. De forventer derfor først de foreløbige resultater af det kvantitative delprojekt i sommeren 2018 og endelig afslutning af projektet ved udgangen af 2018. Herefter offentliggøres resultaterne i samarbejde med Børn og Unge.

Vi har således ikke på nuværende tidspunkt en konkret viden om effekten af henvisning til modtagerskoler og herunder hvorledes effekten hænger sammen med de nuværende udgifter på godt 9 mio.kr. årligt til bl.a. fri befordring til og fra modtagerskolen.

Resultaterne fra forskningsprojektet, som forventes afsluttet ultimo 2018, vil blive inddraget i en drøftelse senere på året i forhold til effekten af og den fremtidige praksis med sprogscreening og henvisning til modtagerskoler.

Forenkling af praksis med sprogvurderinger

En sprogvurdering afdækker barnets sproglige kompetencer og danner dermed et vigtigt grundlag i vurderingen af barnets eventuelle sprogstøttebehov og for at lave en rettidig sprogindsats i praksis.

Jævnfør dagtilbudslovens §11 skal der gives sprogstimulering til alle 3- til 6-årige børn, som på baggrund af en sprogvurdering ved 3 år vurderes at have et sprogstøttebehov. Det er besluttet i Aarhus, at alle børn skal sprogvurderes ved 3 år med det nationale sprogvurderingsmateriale og de seneste sprogvurderingsresultater har vist, at 59% af børnene med dansk som andetsprog har et behov for særlig eller fokuseret sprogindsats. Til sammenligning hermed har alene 9% af børn med dansk som modersmål, behov for en særlig eller fokuseret sprogindsats.

Der er således fortsat behov for sprogvurderer alle 3-årige børn, således at det er muligt at iværksætte den sprogstimulering i dagtilbud som det enkelte barn har behov for. Sprogvurderingen udgøres af observationer og små legende opgaver. Vurderingen foregår i barnets vante omgivelser og med en kendt voksen fra dagtilbuddet. Sprogvurdering er ikke synd for børnene. Børnene ser ofte frem til denne opgave, hvor man har en, en til en relation med en voksen omkring en konkret opgave f.eks. udpege billeder og kigge i en bog afstemt efter barnets alder.

Det nationale sprogvurderingsmateriale giver mulighed for at lave tre nedslag idet materialet kan anvendes både ved 3 år, ved 5 år og i 0. klasse, men i dag anvendes materialet dog kun ved 3 år⁴.

Også i forbindelse med overgang til skole er der behov for en vurdering af børnenes dansk-sproglige kompetencer, således der jf. folkeskolelovens §5 stk. 6 kan gives en målrettet sprogstøtte til de børn som har behov herfor.

I dag anvendes kommunens eget sprogscreeningsmateriale, som danner udgangspunkt for stillingtagen til skoletilbud og eventuelt henvisning til modtagerskole samt til ressourcetil- deling til sprogstimuleringsindsatsen i indskolingen. Årets sprogscreeningsresultater til kommende 0. klasse viser, at 65,6% af børnene har et sprogstøttebehov.

Det kommunale sprogscreeningsmateriale, som har været anvendt siden 2006, vurderes at være forældet i forhold til bl.a. billedmateriale og sprogbrug. Selve sprogscreeningen foretages af talepædagoger fra PPR og foregår i de fleste tilfælde på skolen. Ydermere giver materialet ikke mulighed for at følge det enkelte barns progression på de samme sproglige dimensioner, som indgår i det nationale sprogvurderingsmateriale.

Der vil derfor være behov for, at det overvejes om det nationale sprogvurderingsmateriale fremadrettet skal anvendes til en obligatorisk sprogvurdering ved 5 år i dagtilbuddene og dermed også at resultaterne fremadrettet anvendes i forhold udmøntningen af folkeskolelovens §5 stk. 7 omkring henvisning.

Ved at udskifte det kommunale sprogscreeningsmateriale til skolebegynderne med det nationale 5-års-sprogvurderingsmateriale vil der ske en forenkling i forhold til anvendelsen af materialer, herunder at selve afviklingen af sprogvurderingen vil ske tættere på barnet, i barnets egen institution og af en af barnet kendt pædagog.

Ydermere vil det medføre, at alle sprogvurderinger vil indgå som en del af den pædagogiske praksis samtidigt med, at vurderingerne sker på de samme sproglige dimensioner,

⁴ Dagtilbud der er med i tidlig indsats projektet READ afvikler allerede 5-års-sprogvurderingen som et led i projektet

hvilket giver mulighed for at følge det enkelte barns sproglige progression fra 3 år til 5 år og igen til 0. klasse. Det pædagogiske personale både i dagtilbud og i skolen får dermed mulighed for at følge børnenes sproglige progression og kvalificere de sproglige læringsmiljøer.

Sprogvurderingsresultater ved 5 år for alle børn vil selvfølgelig også kunne anvendes i forbindelse med overgang til skole, samt til fordeling af ressourcer til at sikre sprogstøtteindsatsen i indskoling.

Det kan desuden nævnes, at det nationale sprogvurderingsmateriale allerede anvendes i 0. klasse til at sikre et godt grundlag for at iværksætte kvalificeret undervisning med målrettet sprogstøtte.

4. Perspektivering i forhold til ghettoudspillet

I regeringens ghettoudspil⁵ lægges der bl.a. op til at der skal ske en fordeling af børn i dagtilbud. Udspillet omhandler at der maksimalt må nyoptages 30% børn fra udsatte boligområder i hver daginstitution. I Aarhus gælder det følgende områder;

- *Bispehaven* (Ellekærskolens distrikt)
- *Skovgårdsparken* (Sødalskolens distrikt)
- *Gjellerupparken/Toveshøj* (Tovshøjskolens distrikt)
- *Langkærparken* (Tilst Skoles distrikt).

Disse fire områder er således omfattet af ghettoudspillet og vil i givet fald få fordelt børn til dagtilbud udenfor deres lokalområde.

Set i forhold til udmøntningen af folkeskolelovens §5 stk. 7, vil en realisering af ghettoudspillet kunne medføre nogle udfordringer, idet områderne hører til forskellige skoledistrikter. I disse skoledistrikter er forskel på om børnene kan eller ikke kan optages på distriktskolen ved skolestart og denne udfordring er skitseret nedenfor i tabel 2:

Tabel 2:

Skoledistrikt	Dagtilbudsbørn	Skolebegyndere
Ellekærskolen	Børn fra ghettoområdet henvises til dagtilbud udenfor lokalområdet	Alle børn har krav på optagelse på skolen
Tovshøjskolen	Børn fra ghettoområdet henvises til dagtilbud udenfor lokalområdet	Alle børn har krav på optagelse på skolen
Sødalskolen	Børn fra ghettoområdet henvises til dagtilbud udenfor lokalområdet	Der henvises børn til en modtagerskole, da der er mere end 20% med sprogstøttebehov
Tilst Skole	Børn fra ghettoområdet henvises til dagtilbud udenfor lokalområdet	Der henvises børn til en modtagerskole, da der er mere end 20% med sprogstøttebehov

Som nævnt tidligere anvendes det nationale sprogvurderingsmateriale i 0. klasse til at sikre et godt grundlag for at iværksætte kvalificeret undervisning med målrettet sprogstøtte. Dette lægges der bl.a. også op til i regeringens ghettoudspil, hvor der foreslås at indføre en sprogsprøve i 0. klasse på skoler, hvor mere end 30% af børnene er bosat i udsatte boligområder.

Når vi kender den endelige udformning af ghettoudspillet og dets konsekvenser for Aarhus Kommune vil ovennævnte udfordringer skulle drøftes nærmere.

⁵ "Ét Danmark uden parallelsamfund, ingen ghettoer i 2030", udgivet marts 2018.

Bilag 1

Tabel 1
Overblik over klassedannelsen 2018/19 på den enkelte skole

Skole	Elever i alt	Antal klasser	%- andel DSA-børn med sprogstøttebehov	Afslag på optagelse
Bakkegårds skolen	33	2	15%	
Bavnehøj Skole	93	4	6%	
Beder Skole	41	2	2%	
Elev Skole	39	2	3%	
Ellekærskolen	31	2	65%	
Ellevangskolen	72	3	11%	
Elsted Skole	98	4*	11%	9
Engdalskolen	95	4	7%	2
Frederiksbjerg Skole	96	4	0%	6
Gammelgaardskolen	99	4*	7%	9
Hasle Skole	111	4*	22%	5
Holme Skole	48	2	13%	
Højvangskolen	101	4*	5%	4
Hårup Skole	30	2	7%	
Katrinebjergskolen	72	3	13%	8
Kragelundskolen	120	5	6%	5
Lisbjergskolen	27	1*	15%	
Lystrup Skole	51	2*	14%	
Læssøesgades Skole	26	1*	23%	
Malling Skole	58	3	0%	
Møllevangskolen	46	2	17%	4
Mårslet Skole	108	5	0%	
Næshøjskolen	56	2*	5%	1
Risskov Skole	93	4	2%	
Rosenvangskolen	47	2	11%	

Tabel 1 – fortsat:

Skole	Elever i alt	Antal klasser	%- andel DSA-børn med sprogstøttebehov	Afslag på optagelse
Rundhøjskolen	48	2	23%	2
Sabro-Korsvejskolen	71	3	14%	
Samsøgades Skole	65	3	9%	
Skjoldhøjskolen	45	2	22%	4
Skovvangskolen	71	3	13%	
Skæring Skole	72	3	0%	4
Skødstrup Skole	126	5*	0%	1
Skåde Skole	70	3	17%	
Solbjergskolen	85	4	8%	
Strandskolen	66	3	0%	
Sødalsskolen	48	2	19%	
Sølystskolen	63	3	5%	
Søndervangskolen	37	2	54%	
Tilst Skole	73	3*	19%	2
Tovshøjskolen	29	2	79%	
Tranbjergskolen	107	4*	1%	2
Vestergårdsskolen	51	2*	18%	
Viby Skole	46	2	13%	3
Virupskolen	71	3	3%	
Vorrevangskolen	29	2	3%	
Åby Skole	70	3	20%	
I ALT	3034	132		71

*) Der er med skoleledelsen aftalt en anderledes klassedannelse (dvs. flere elever end 24 i hver klasse)

Tabel 2

Opsummering af klassesdannelsen 2018/19 set i forhold til de foregående fire år

Skoleår	2018/19	2017/18	2016/17	2015/16	2014/15
Antal indskrevne børn	3.034	3.008	3.065	3.119	3.057
Antal ansøgninger om anden skole end distriktsskolen	226	210	221	247	243
Svarer til % af alle indskrevne	7,4%	7,0%	7,2%	7,9%	7,9%
Antal imødekomne ansøgninger	155	123	119	149	166
Svarer til % af alle ansøgninger	68,6%	58,6%	53,8%	60,3%	68,0%
Antal skoler, hvor der gives afslag på ansøgninger	17	28	23	23	21
Oprettet antal klasser på tidspunktet for den centrale klassesdannelsen	132	133	130	138	138
Antal skoler, der har fået bevilget en anderledes klassesdannelsen	12	14	15	10	12
Klassekvotient	23,0	22,6	23,6	22,6	22,1

Tabel 3

Antal sprogscreenede børn 2018/19 set i forhold til de foregående fire år

Skoleår	2018/19	2017/18	2016/17	2015/16	2014/15
Antal sprogscreenede børn	497	489	515	511	516
Svarer til % af alle indskrevne børn	16,4%	16,3%	16,8%	16,4%	16,9%

Tabel 4

Sprogscreeningsresultater 2018/19 set i forhold til de foregående år

	Modtagelses- klasse	Ikke Uvæ- sentligt behov for sprogstøt- te	Uvæsentligt behov for sprogstøtte	I alt
	Gruppe M	Gruppe S	Gruppe F	
2018/2019	19 børn	326 børn	152 børn	497 børn
	3,8%	65,6%	30,6%	100%
2017/2018	24 børn	297 børn	168 børn	489 børn
	4,9%	60,7%	34,4%	100%
2016/2017	27 børn	340 børn	148 børn	515 børn
	5,2%	66,0%	28,7%	100%
2015/2016	22 børn	321 børn	168 børn	511 børn
	4,3%	62,8%	32,9%	100%
2014/2015	15 børn	311 børn	190 børn	516 børn
	2,9%	60,3%	36,8%	100%
2013/2014	21 børn	334 børn	154 børn	509 børn
	4,1 %	65,6 %	30,3 %	100 %
2012/2013	19 børn	384 børn	153 børn	556 børn
	3,4 %	69,1 %	27,5 %	100 %
2011/2012	28 børn	389 børn	155 børn	572 børn
	4,9 %	68,0 %	27,1 %	100 %
2010/2011	26 børn	411 børn	143 børn	580 børn
	4,5 %	70,8 %	24,7 %	100 %
2009/2010	28 børn	415 børn	104 børn	547 børn
	5,1 %	75,9 %	19,0 %	100 %
2008/2009	20 børn	387 børn	139 børn	546 børn
	3,7 %	70,9 %	25,5 %	100 %
2007/2008	20 børn	406 børn	164 børn	590 børn
	3,4 %	68,8 %	27,8 %	100 %
2006/2007	24 børn	362 børn	196 børn	582 børn
	4,1 %	62,2 %	33,7 %	100 %

Tabel 5

Opsummering af data for børn med et særligt sprogstøttebehov 2018/19 set i forhold til de foregående år

Skoleår	Antal børn med sprogstøttebehov	Antal børn som henvises til en modtagerskole	Svarer til % af alle børn med sprogstøttebehov	Svarer til % af alle børn med dansk som andetsprog
2018/19	326	28	8,6%	5,6%
2017/18	297	36	12,1%	7,4%
2016/17	340	32	9,4%	5,8%
2015/16	321	41	12,8%	8,0%
2014/15	311	40	12,9%	7,8%
2013/14	334	50	14,9 %	9,8 %
2012/13	384	91	23,7 %	16,4 %
2011/12	389	109	28,0 %	19,1 %
2010/11	411	137	33,3 %	23,6 %
2009/10	415	152	36,6 %	27,8 %
2008/09	387	128	33,1 %	23,4 %
2007/08	406	110	27,1 %	18,6 %
2006/07	362	54	14,9 %	9,3 %

Tabel 6

Oversigt over henviste børn til modtagerskoler 2018/19

Skoler, som afgiver elever i henhold til § 5 stk. 7	Antal børn som henvises til modtagerskole	Modtagerskoler
Sødalskolen	10	Skåde Skole
Møllevangskolen	5	Katrinebjergskolen
Vestergårdskolen	4	Viby Skole
Tilst Skole	9	Elsted Skole*
I alt	28	

*) Elsted Skole er ny modtagerskole for Tilst Skoledistrikt, men skolen har allerede henviste børn fra Ellekærskolens distrikt indskrevet.

Bilag 2

Supplerende oplysninger om regler, praksis mv.

Klassedannelse

I henhold til Byrådets beslutning den 8. marts 2006 ligger kompetencen til at fastlægge antal klasser på den enkelte skole hos rådmanden i Børn og Unge.

Antallet af indskrevne børn fra skolens eget distrikt danner grundlaget for oprettelse af antal børnehaveklasser på den enkelte skole. Den centrale klassedannelse sker som udgangspunkt med maksimalt 24 elever pr. klasse. Der kan dog besluttes en anderledes klassedannelse⁶ end efter ovennævnte hovedregel.

Børn, som har søskende på skolen i forvejen og børn med dansk som andetsprog, som iht. § 5 stk. 7 henvises til skolestart i børnehaveklasse på en anden skole end distriktsskolen, tildeles status som distriktsbørn og medtælles ved klassedannelsen på lige fod med børn fra pågældende skoles distrikt.

Byrådet har i december 2005 vedtaget, at der maksimalt må være 20% børn med dansk som andetsprog, der har et sprogstøttebehov, på årgangen.

Fordelingen af de enkelte elever

I henhold til §5 stk. 7 kan henvisning af elever med sprogstøttebehov alene ske hvis det er til barnets tarv. På baggrund heraf har Læring og Udvikling bedt PPR gennemgå alle elever med sprogstøttebehov, som i forvejen er registreret hos PPR. Hvis PPR på baggrund af deres viden om barnet vurderer, at det ikke ville være barnets tarv at blive henvist til en anden skole end distriktsskolen, er der truffet en forvaltningsmæssig beslutning om, at barnet henvises til distriktsskolen på baggrund af barnets tarv.

Herudover har Socialforvaltningen forholdt sig til de samme børn for at vurdere om der skulle være særlige forhold i børnenes familie, som medfører at det ikke er barnets tarv at blive henvist til en anden skole end distriktsskolen. Også disse børn er blevet henvist til distriktsskolen.

De skoler, som skal have henvist elever til andre skoler vil selv kunne have op til 20% børn med sprogstøttebehov. Dette betyder, at der på en lang række skoler er foretaget en vurdering af hvilke elever, som henvises til distriktsskolen og hvilke som skal henvises til en anden skole/modtagerskole.

Ved udvælgelsen af de enkelte elever er der taget hensyn til:

- a) PPRs og Familiekontorernes vurderinger i forhold til det enkelte barns tarv
- b) søskende på skolen
- c) børnehavemæssig tilknytning
- d) bopæl
- e) afstand fra skole til hjem

Informationer til forældre, skoler og daginstitutioner

Læring og Udvikling udsender brev til forældre til DSA-børn med orientering om sprogscreeningsresultat og skoletilbud efter rådmandens godkendelse af klassedannelsen. Jævnfør forvaltningslovens bestemmelser kan forældre gøre indsigelse over for sprogscreeningsresultatet og/eller henvisningen. Alle forældre, som gør indsigelse bliver jævnfør gældende praksis tilbudt et møde som et led i behandlingen af indsigelsen/klagesagen.

⁶ Oprettelse af én klasse mindre end efter reglen om maksimalt 24 elever pr. klasse. F.eks. ved 49 indskrevne elever oprettes alene to klasser med hhv. 24 og 25 elever.

Pladsanvisningen og Elevadministration sender umiddelbart herefter brev til forældre, som har søgt deres barn optaget på en anden skole end distriktsskolen jf. reglerne om det frie skolevalg.

Både modtagne skole, distriktsskole og barnets dagtilbud får kopi af brev til forældre.

Tilbud om skolebusbefordring til og fra skole

Alle børn, som er henvist til en modtagerskole får tilbudt befordring til og fra skole/SFO med en særlig skolebus. Nogle børn, som er henvist til en modtagelsesklasse får tilbudt befordring med taxa, hvis dette vurderes at være mest hensigtsmæssigt. Forældrene får senest 1. juni 2018 oplysninger fra skolen omkring befordringen til og fra skole (opsamlingssteder, tidspunkter mv.) når denne er færdigplanlagt af Budget og Regnskab i samarbejde med skolerne.

Bilagsforside

Dokument Titel:	Rådmandsindstilling innovation 2018
Dagsordens titel	Innovationsindsatsen i Børn og Unge i 2018 (HvB)
Dagsordenspunkt nr	5

Beslutningsmemo

23. marts 2018
Side 1 af 4

Emne **Implementering af den tværgående innovationsindsats i Børn og Unge i 2018**
Til Rådmandsmøde 4. april 2018

BØRN OG UNGE
Stabe
Aarhus Kommune

1. Hvorfor fremsendes forslaget?

Punktet er sat på dagsorden med henblik på, at rådmanden godkender chefgruppens beslutning af 22/3 2018 om, at den tværgående innovationsindsats i 2018 implementeres i Børn og Unge i to spor:

- 1) Psykisk sårbare børn og unge
- 2) Nye former for forældresamarbejde

I det følgende beskrives hvad afsættet er for indsatsen i 2018. I forlængelse heraf skitseres de to spor, som chefgruppen foreslår bliver omdrejningspunktet for Børn og Unges implementering af den tværgående innovationsindsats i 2018. Det overordnede formål med og udviklingen i indsatsen og de tværgående innovationsmidler siden 2012 er beskrevet i vedlagte baggrundsnotat og det tilhørende bilag.

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 41 85 90 32

Direkte e-mail:
annst@aarhus.dk

Sag: 15/023800-11
Sagsbehandler:
Anne Steensgaard

Afsæt for innovationsindsatsen i 2018

I 2018 er Aarhus Kommunes innovationsindsats fortsat afgrænset til de fem strategiske indsatsområder, som Byrådet besluttede i 2015.¹ Indsatsen er også fortsat knyttet til Fortællingen om Aarhus og Aarhus-målene og kobler sig på såvel Kommune Forfra, Medborgerskabspolitikken samt Nye leder- og medarbejderroller. I 2018 er der med Frivillighedstad 2018 desuden en særlig kobling til frivillighed og samskabelse.

Som noget centralt i innovationsindsatsen står "kravet om effekt", idet byrådet ved flere lejligheder har slået fast at formålet med innovationsmidlerne er, at de – via udvikling og afprøvning af ideer og innovationsprojekter² - skal bidrage til, at vi kan løse vores kerneopgaver smartere og mere effektivt. I innovationsarbejdet er der derfor fokus på, hvordan vi gennem mindre prøvehandling og større koncepter kan bidrage til bedre og billigere velfærd, og på hvordan dette kan evalueres og formidles.

¹ Fremme ligeværd, Øget selvforsørgelse, Byens udvikling og vækst, Øget livskvalitet for voksne og ældre borgere med handicap, Forebyggelse og tidlig indsats.

² I det følgende nævnt som "koncepter"

23. marts 2018
Side 2 af 4

Økonomi i 2018

I januar 2018 traf Direktørgruppen beslutning om, at midlerne i 2018 fordeles ligeligt mellem de fem indsatsområder. Direktørgruppen har desuden fastlagt en række kriterier for anvendelse af midlerne, som er beskrevet i baggrundsnotatet på side 4. I store træk er kriterierne for anvendelse af de tværgående innovationsmidler, at der i relevant omfang skal kobles til frivillighed og samskabelse, at vi skal indgå tværgående samarbejder, og at vi systematisk skal evaluere, hvorvidt koncepterne bidrager til billigere og/eller bedre velfærd

I 2015 udlagde Byrådet ca. 4 mio. kr. til hvert indsatsområde til brug for opstartsinitiativer, pilotprojekter, aflønning af projektledere mv. i årene 2015-2018. Midlerne har været anvendt til formålet, men i 2017 har der ikke været brugt midler til finansiering af pilotprojekter, da vi har afventet Direktørgruppens stillingtagen til retning for innovationsindsatsen i 2018. Disse opsparede midler sættes i spil sammen med de tværgående innovationsmidler for 2018.

Samlet set vil der dermed være følgende midler til indsatsområdet Forebyggelse og tidlig indsats i 2018:

Pulje	Beløb
Midler fra tværgående innovationspulje, jf. DG beslutning	2.400.000
Midler til indsatsområdet – uforbrugt i 2017 og overført til 2018	750.000
Sum	3.150.000

Anvendelse af midlerne i 2018

Indsatsområdet Forebyggelse og tidlig indsats er forankret under direktøren for Børn og Unge. I forlængelse heraf har Børn og Unges chefgruppe drøftet, hvordan indsatsen implementeres og midlerne bedst kommer i spil i 2018 under hensyntagen til de rammebetingelser, der er for anvendelse af midlerne, jf. vedlagte baggrundsnotat.

Da 2018 allerede er fremskreden, og da midlerne er forholdsvis små, har chefgruppen besluttet, at implementeringen forløber i de to spor, som er beskrevet nedenfor. Sporene er beskrevet i meget store træk, og det understreges, at det konkrete indhold udvikles i et tæt samarbejde med ledere, medarbejdere, borgere og relevante eksterne samarbejdspartnere.

Sporene er valgt på baggrund af flere hensyn. Dels skal vi kunne leve op til de kriterier, der er for anvendelse af de tværgående innovationsmidler. Dels er der taget udgangspunkt i nogle af de "wicked problems", som allerede er formuleret af Byrådet som en del af indsatsområdet "Forebyggelse og tidlig indsats", og som aktuelt har såvel lokalt som nationalt politisk fokus. Endelig

er der taget udgangspunkt i emner/udfordringer, som man også decentralt i Børn og Unge er optaget af at arbejde med.

23. marts 2018
Side 3 af 4

Spør 1: Psykisk sårbare børn og unge – fokus på børn og unge uden skoletilbud

Der er både lokalt og nationalt politisk fokus på psykisk sårbare børn og unge og på, at de kan have vanskeligheder med at trives, lære og udvikle sig i de eksisterende skoletilbud. Flere af disse børn og unge gennemfører ikke grundskolen og afskæres derfor fra fremtidig ungdomsuddannelse og evt. beskæftigelse. Vi har behov for unge, aktive medborgere, der er i uddannelse og beskæftigelse, så vi kan fastholde ambitionen om, at Aarhus skal være en god by for alle og en by i vækst og udvikling.

Det foreslås, at vi med dette spør forholder os til, hvordan vi kan bidrage til, at de børn og unge, der i dag ikke trives og har vanskeligt ved at begå sig i de etablerede skoletilbud, i højere grad får mulighed for at indgå i alternative undervisningsforløb, som gør at de kan trives, lære og udvikle sig og på sigt indgå i byen som aktive medborgere.

Der **afsættes i alt 2.6 mio. kr.** til dette spør. Hvorvidt midlerne udmøntes til et stort eller flere mindre koncepter afklares i den videre udviklingsproces.

Spør 2: Nye former for forældresamarbejde

Forældrene er et særligt omdrejningspunkt i vores samarbejde om og med børnene og de unge i Aarhus. Vi kan ikke realisere vores vision for byens børn og unge uden forældrene. Som det fremgår af Børne- og ungepolitikken, er det afgørende, at vi arbejder tæt sammen med forældrene, skaber relationer og sætter alles ressourcer i spil.

En del decentrale arbejdspladser har som udviklingspunkt i de kommende to år at sætte fokus på samarbejde og samskabelse med forældrene. Nye former for forældresamarbejde er således et aktuelt lokalt tema, som den tværgående innovationsindsats kan bidrage til at omsætte og generere erfaringer med.

Der er i dette spør rig mulighed for at arbejde forskellige samarbejds- og samskabelsesformer, som kan udvikles og afprøves lokalt som en del af et arbejde, som flere arbejdspladser i forvejen har fokus på.

Der **afsættes 550.000 kr.** til dette spør.

2. Indstilling – hvad skal der tages stilling til?

Det indstilles, at rådmanden godkender, at implementering af den tværgående innovationsindsats i 2018 implementeres i Børn og Unge i to spor: 1) Psykisk sårbare børn og unge og 2) Nye former for forældresamarbejde.

23. marts 2018

Side 4 af 4

3. Hvilke ændringer indebærer forslaget?

-

4. Videre proces og kommunikation

Der er mange skridt og aktiviteter i den videre proces, der endnu ikke er konkretiseret og som skal afstemmes med bl.a. lokale ønsker og muligheder. Nedenfor skitseres de store træk i processen frem til sommerferien 2018.

Hvornår	Hvad
22. marts	Chefgruppe – spor i innovationsindsatsen i 2018
4. april	Rådmandsmøde – Rådmandens godkendelse af og input til de to spor og den videre proces
Medio april	Pædagogiske chefer og områdechefer – kobling til eksisterende tiltag og bud på konkrete videre skridt
april - juni	Procesarbejde og projektudvikling på G2 og i områderne. Samarbejde med CFIA
Ultimo juni/primus juli	Chefgruppe – Præsentation af konceptforslag
Fra sommeren 2018	Realisering af koncepter

Endvidere henledes opmærksomheden på, at Direktørgruppen og Innovationsarbejdsgruppen har aftalt, at Byrådet i juni skal behandle en indstilling vedr. den tværgående innovationsindsats fra 2019. Som forberedelse hertil vil der være forudgående drøftelser i alle stående udvalg, formentlig i maj.

Desuden får Byrådet i juni en beskrivelse af, hvordan det er gået med de tværgående innovationsprojekter siden afrapporteringen sidste år, samt en beskrivelse af hvordan midlerne påtænkes anvendt i indsatsområderne i 2018.

Baggrundsnotat vedr. innovationsindsatsen i Aarhus Kommune

23. marts 2018
Side 1 af 5

Dette notat er en skitsering af formålet med og udviklingen i innovationsmidlerne i Aarhus Kommune og er dermed tænkt som baggrundsviden til rådmandsmøde d. 4. april 2018 i forbindelse med drøftelsen af implementering af den tværgående innovationsindsats i Børn og Unge i 2018. Se desuden vedlagte bilag med oversigt over indsats og midler.

BØRN OG UNGE
Stabe
Aarhus Kommune

1. Udviklingspulje

Byrådet besluttede i 2012 at afsætte i alt 40 mio. til en udviklingspulje, der blev fordelt med 30 mio. til tværgående initiativer og 10 mio. til lokal innovation i magistratsafdelingerne. Det er disse midler, som i daglig tale omtales "innovationsmidlerne". Formålet med puljen er, at den skal bidrage til nyt og resultere i noget *brugbart og værdifuldt* for Aarhus Kommune. Det fremgår af indstillingen, at det er et ufravigeligt krav, at initiativerne på sigt giver en *økonomisk effekt*. Desuden skal innovationsindsatsen og -midlerne bidrage til at skabe en innovativ kultur¹ på arbejdspladserne i Aarhus Kommune.

Ledelsessekretariatet
Rådhuspladsen 2
8000 Aarhus C

Telefon: 89 40 20 00
Direkte telefon: 41 85 90 32

Direkte e-mail:
annst@aarhus.dk

Sag: 15/023800-11
Sagsbehandler:
Anne Steensgaard

I 2013 og 2014 blev de tværgående midler brugt på finansiering af i alt 29 større og mindre innovationsprojekter. Center for Innovation i Aarhus lavede i 2016 en opsamling på erfaringerne fra projekterne, som kan ses på centerets hjemmeside.

2. Innovation i Aarhus – en fokuseret indsats

Da det ikke var tydeligt, hvad effekten var af innovationsinitiativerne i 2013 og 2014, valgte Byrådet i 2015 på baggrund af en temadrøftelse derfor at "skære innovationsindsatsen til", så den blev fokuseret inden for fem strategiske indsatsområder², der fortsat er forankret under hver sin direktør.

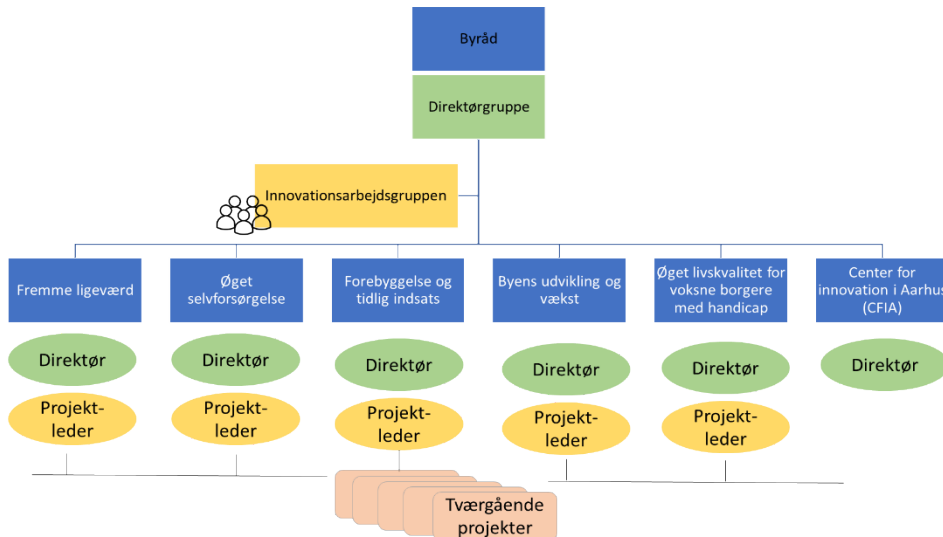
I 2015 blev der i hvert indsatsområde ansat en projekt-/programleder med reference til direktøren. Alle projekt-/programledere er en del af Innovationsarbejdsgruppen, som er nedsat af Direktørgruppen med det formål at varetage en overordnet koordinerende og sekretariatsmæssig funktion i implementering af innovationsindsatsen i overensstemmelse med byrådets beslutninger.

¹ Begrebet "innovationskapacitet" har fra 2017 delvist erstattet begrebet "innovativ kultur"

² Fremme ligeværd (MBA), Øget selvforsørgelse (MSB), Byens udvikling og vækst (MTM), Øget livskvalitet for voksne og ældre borgere med handicap (MSO), Forebyggelse og tidlig indsats (MBU).

23. marts 2018
Side 2 af 5

Direktørgruppen er styregruppe for Innovationsindsatsen. Center for Innovation i Aarhus blev oprettet for de fælles innovationsmidler, der fortsat var fordelt med 30 mio. til tværgående initiativer og 10 mio. til lokale.

Figur 1: Organisering af innovationsindsatsen i Aarhus Kommune

Med byrådsindstillingen "Innovation i Aarhus – en fokuseret indsats" blev formålet med midlerne fastholdt, og det blev konkretiseret, at *innovationsmidlerne gives til projekter, der kan bidrage til, at vi i fremtiden kan løse vores kerneopgaver smartere og mere effektivt.*

I Børn og Unge valgte chefgruppen at projektansætte en innovationskonsulent, der i 2015-2017 med forankring i HRK arbejdede med at omsætte de lokale innovationsmidler indenfor den byrådsfastsatte ramme.

I efteråret 2015 blev Innovationspuljen reduceret til 30 mio. som følge af budgetforliget for 2016.

3. Nye veje til velfærd 2016

I august 2016 fordelte Byrådet i alt 30,8 mio. kr.³ til ni forskellige tværgående innovationskoncepter. Indsatsområdet "Forebyggelse og tidlig indsats" fik i den forbindelse midler til realisering af projekterne "En vej ind i fællesskabet" og "Alarm Distress Baby Scale".

Byrådet besluttede samtidig at reservere 7,8 mio. af de tværgående innovationsmidler til nye innovationsprojekter til fordeling i 2017.

Børn og Unge valgte i forbindelse med Budget 2017 at afskaffe de lokale innovationsmidler til afdelingen fra og med 2017.

³ Alle midlerne i 2016 og 80 % af midlerne for 2017

Byrådet besluttede at reducere innovationsmidlerne, så der fra 2018 ikke længere er lokale innovationsmidler.

23. marts 2018
Side 3 af 5

4. Nye veje til velfærd 2017

Direktørgruppen besluttede i februar 2017, at indstille til Byrådet, at de tværgående innovationsmidler i 2017 benyttes til finansiering af Frivillighedshovedstad 2018. Denne beslutning betød, at der således ikke var tværgående innovationsmidler i spil i 2017 til finansiering af nye innovationsprojekter i indsatsområderne.

Byrådet besluttede i efteråret 2017, at Innovationsindsatsen i relevant omfang kobles til frivillighed og samskabelse i forbindelse med Frivillighedsstad 2018. Desuden blev bevillingen til basisdrift af Center for Innovation i Aarhus (CFIA) permanentgjort, så CFIA fremover finansieres af de tværgående innovationsmidler. Med Budget 2018 blev midlerne yderligere reduceret, og de fælles Innovationsmidler udgør i 2018 i alt 15 mio. kr., jf. Tabel 1.

Mio. kr.		2018	2019	2020	2021
Lokale innovationsmidler		0	0	0	0
Fælles innovationsmidler		25,0	25,0	25,0	25,0
	Skoletoiletter	-1,4	-1,4	-1,4	-1,4
	Generelle besp.	-0,9	-0,9	-0,9	-0,9
	CFIA	-3,2	-3,2	-3,2	-3,2
	Gæld fra 16/17	-2,0	0	0	0
	Uforbrugte midler	1,3	0	0	0
	Budgetforlig 2018	-3,8	-4,5	-4,5	-4,5
	Fælles midler i alt	15,0	15,0	15,0	15,0

Tabel 1: Innovationspuljen 2018 – 2021 (mio.kr)

5. Nye veje til velfærd 2018

Som skitseret i tabel 1 er der fra og med 2018 og i årene frem i alt 15 mio. kr. i den tværgående innovationspulje.

Direktørgruppen besluttede primo 2018⁴, at midlerne for 2018 fordeles ligeligt mellem de fem strategiske indsatsområder. I alt 3 mio. kr. reserveres dog til 2019, så midlerne kommer til at sikre flow i innovationsindsatsen mellem 2018 og 2019. Dette skal ses i lyset af, at Byrådet i foråret 2018 sætter retning for innovationsindsatsen fra 2019 og frem. Dermed kommer de tre mio. kr. til at fungere som "opstartsmidler" primo 2019, som kan anvendes til at udfolde innovationsudfordringerne og formulere

⁴ Hhv. 24/1 og 31/1

innovationsspørgsmålene efter byrådet har sat retning for innovationsarbejdet.

23. marts 2018
Side 4 af 5

Hvert indsatsområde får i 2018 således udlagt 3 mio. kr., hvoraf 2.4 mio. kr. er reserveret til udvikling og afprøvning af nye ideer og konceptforslag og 0.6 mio. kr. overføres til 2019, jf. ovenstående. Der er desuden besluttet overførselsadgang til 2019 for de koncepter, der rækker ud over 2018.

Direktørgruppen har desuden besluttet, at der er følgende kriterier for anvendelse af 2018-midlerne:

1. Der arbejdes systematisk i begge ender af en innovationsskala, dvs. både på "prøvehandlingsniveau" og med større projekter.
2. For alle koncepter gælder, at de skal skabe værdi og bidrage til smartere og mere effektiv opgaveløsning på kort eller lang sigt. Derfor skal værdiskabelsen systematisk undersøges og dokumenteres i *alle* koncepter. Metodevalget i den forbindelse tilpasses behov, konceptets størrelse, interessenters forventninger og ressourcerne knyttet til konceptet. Der arbejdes med en forståelse af værdiskabelse som værende højere effektivitet og højere kvalitet.
3. Der er fokus på tværgående samarbejde: Magistratsafdelingerne arbejder sammen på tværs og sammen med borgere, virksomheder og det øvrige civilsamfund om at undersøge og afprøve nye ideer og løsningsforslag.
4. Koncepterne skal i relevant omfang kobles til frivillighed og samskabelse.

Byrådet skal i foråret 2018 have en overordnet tilbagemelding på, hvordan indsatsområderne ønsker at anvende midlerne for 2018.

6. Tidligere byrådsbeslutninger

- 10. okt. 2012: Innovation og modernisering af kommunens drift
- 26. juni 2013: Behandling af ansøgninger til den fælles innovationspulje
- 4. dec. 2013: Udmøntning af den fælles innovationspulje
- 21. jan. 2015: Innovation i Aarhus – en fokuseret indsats
- 21. jan. 2015: Etablering af lærings- og udviklingsmiljø
- 14. mar. 2016: Magistraten vedr. Innovation i Aarhus 2013 – 2014
- 17. aug. 2016: Nye veje til velfærd – Innovation
- 10. maj 2017: Aarhus som Europæisk Frivillighedstad
- 1. aug. 2017: Tilbagemelding Nye veje til velfærd – Innovation i Aarhus 2016 -2017 (inkl. Direktørgruppens fire anbefalinger)
- 1. august 2017: De lokale innovationsmidler 2015 - 2017

23. marts 2018
Side 4 of 4

Bilag 3/3

**Dokument Titel: Bilag 1_oversigt over indsats
og midler**

”Nye veje til velfærd” – et overblik

2011 – 12

Direktørgruppens
innovationserklæring

Udvikling af kommunen:
økonomisk balance og
gentænkning af opgaver,
Budgetforlig for 2012 – 2016

Innovation og modernisering af
kommunens drift vedtages i
Byrådet.

En fælles forståelse for innovation:
8 spor.

40 mio. kr. årlig til en fælles
innovationspulje og lokale
innovationsmidler

2013 – 14

250 ansøgninger til den fælles
pulje - 29 initiativer, vedtages og
gennemføres i praksis. Lokalt
iværksættes over 100 initiativer for
de lokale midler

Byrådet formulerer visionen om
Aarhus: ”Fortællingen om Aarhus”

Byrådet gentænker
innovationsindsatsen og drøfter
konkrete ”wicked problems”

God ledelse i Aarhus Kommune:
leder- og medarbejderroller

Velfærdsteknologisk
Udviklingssekretariat (VTU)

2015

Byrådet udpeger fem strategiske
indsatsområder for innovation og
afsætter midler til Center for
Innovation i Aarhus

Innovationsnetværket
formaliseres.

Fem projektledere ansættes/
udpeges til at udvikle og arbejde
med konkrete konceptforslag
indenfor de fem innovations-
udfordringerne.

Tre medarbejdere i CFIA

Byrådet vedtager Aarhus
europæisk Kulturhovedstad 2017
med temaet ”Rethink”

2016 - 2017

Mandag Morgen publicerer
”Kommune Forfra”

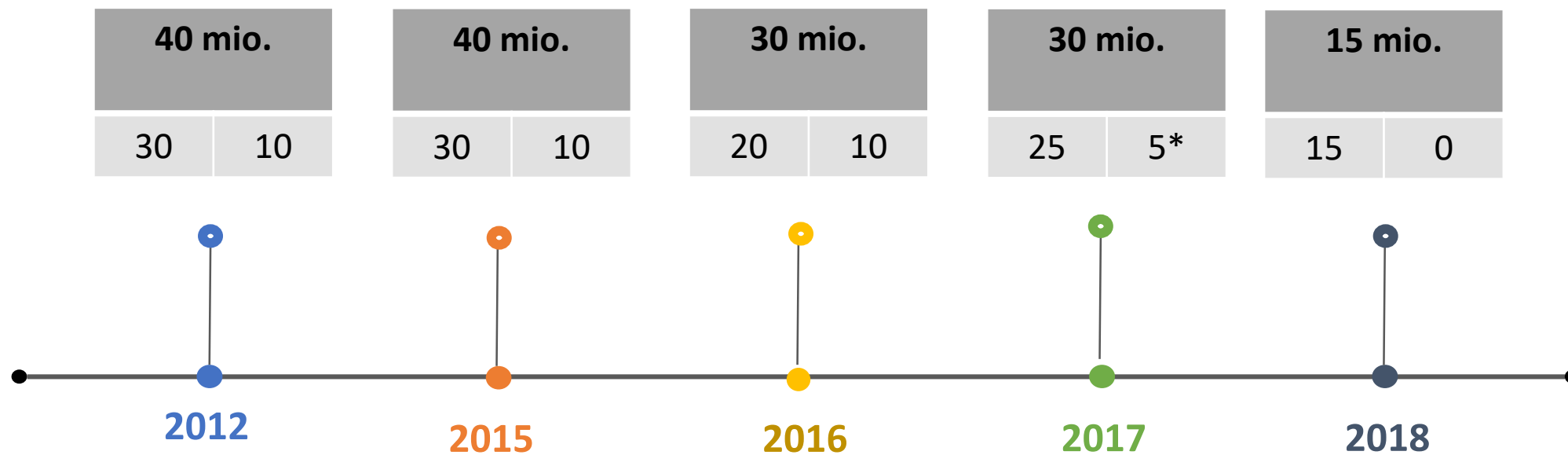
Byrådet vedtager Aarhus
Kommunes
Medborgerskabspolitik

Byrådet vedtager med ”Nye veje
til velfærd” 9 udvalgte koncepter,
som skal videreudvikles og
afprøves i praksis.

Byrådet vedtager Aarhus
europæiske Frivillighovedstad
2018 → fokus på fælles tema
’frivillighed og samskabelse’.

Byrådet vedtager 4 anbefalinger
for anvendelse af
innovationsmidlerne

Udvikling i innovationspuljens størrelse

* Børn og unge valgte i forbindelse med budgetforliget at anvende vores andel af de lokale innovationsmidler til alternative besparelser